БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 77 (8909)
АПРЕЛИИН 2
ЧЕТВЕРГ
1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Республикын колхоз, совхозуудай хабарайнгаа тарилгада хэр бэлэн болоод байһыень

МАРТЫН 26-һаа АПРЕЛИИН 5 ХҮРЭТЭР ОЛОНИИТЫН ХҮСӨӨР ШАЛГАЖА ҮЗЭЕ

1959 апрель 2 четверг

МҮНӨӨДЭР—ШАЛГАЛТЫН ДОЛООДОХИ ҮДЭР

Эдэнэрһээ жэшээ абагты!

Өөһэдынгөө хүсөөр 1—1 гектар турнепс, сахарай свёкло тарижа ургуулхабди

Мухаршэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишад болон шубуу үсхэбэрилэгшэдэй бэшэг

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар партиин XXI съезд тон ехэ зорилгонуудые табяа. Манай колхозой гэшүүд долоон жэлэй түсэб хараалаад, ехэ хүдэлмэри хэжэ эхилээ. Долоон жэлэй түрүүшын жэл—1959 ондо нёдондонойхиһоо мяха абалгые 1,9 дахин, һү абалгые 55 процентээр ехэдхэхэ байнабди. Үнеэн бүридэ һү һаалга 400 литрээр дээшэлхэ. Ноохо абалгые 186 центнерһээ 270 центнер хүргэхэ гэхэ гү, али хонин бүриһөө 3,1 килограмм нооһон хайшалагдаха юм.

Бидэ, малшад, колхозойнгоо хараалһан түсэбые бэелүүлсэхын хойноһоо хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр ажаллаха байнабди. Артелиимнай олохон һаалишад мүрысөөндэ оролсожо, ехэ уялгануудые абанхай. Жэшээлхэдэ, һаалишад Матрена Иванова, Мария Варфоломеева гэгшэд үнеэн бүриһөө 1800—2000 литр һү һаахаар шиидээ. Тиихэдэ Обор гэжэ газарта байдаг һаалиин фермынхид коммунистическэ ажалай түрүү фермын нэрэ солодо хүртэхын түлөө тэмсэжэ байнхай.

Энэ жэлдэ колхозоймнай шубуу үсхэбэрилэгшэд хамта 160 центнер тахяа, шубуунай мяха тушааха юм. Үндэгэ абалга 125 мянгаһаа 220 мянга хүрэтэрөө ехэ болохо. Январиин эхинһээ хойшо 54 мянган үндэгэн абтаа.

Манай колхоз ниитынгээ малда шэмэтэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэжэ абаха зорилготой. Байгша ондо 220 гектар дээрэ кукуруза таригдаха. Тэндэхи га бүриһөө 300 центнерһээ бага бэшэ ургаса абтахаар хараалагдана. Бидэ һаалишад малда тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр оролсохо гэжэ шиидээбди. Мүнөө жэлдэ 40 гектар дээрэ турнепс тарихабди. Колхозоймнай правлени маанадай энэ үүсхэлые халуунаар дэмжэжэ, таряалангайнгаа эгээл һайн газарһаа шэлэжэ үгөө. Һаалишан бүхэн 1—1 гектар газар даажа абаад, тэрэнэйнгээ ургасые һайса харууһалжа, гектар бүриһөө 150 центнерһээ бага бэшэ ургаса хуряаха уялгатай. Мүн тиихэдэ шубуу үсхэбэрилэгшэд өөһэдынгөө хүсөөр 2 гектар дээрэ сахарай свёкло тарижа ургуулха юм. Тэдэнэр гектарай 80 центнерһээ бага бэшэ ургаса хуряажа абахаар шиидээ.

Колхозоймнай правлени, партком ажалай нэмэлтэ түлөөһэ иимээр тогтообо:

Турнепс тарилгые таарамжатай сагта, богони болзорто үнгэргөөд, ургаса харууһалгын бүхы хүдэлмэри (ургаса шэнгэрүүлгэ, буртаг үбһэ түүлгэ, газарай шорой зөөлэрүүлгэ гэхэ мэтэ) хаһа соонь эрхим шанартайгаар хэһэн байбалнь һаалишад гектар бүриин 50 түхэриг мүнгэ ажалай нэмэлтэ түлбэри болгон абаха юм. Тиихэдэ түсэбһөө гадуур абтаһан ургамалай центнер бүридэ 5-һаа 10 түхэриг хүрэтэр мүнгэн түлэгдэхэ.

Сахарай свёклын ургаса харууһалха хүдэлмэри шанар һайнтайгаар, саг соонь үнгэргэбэл шубуушад гектар бүриин 200 түхэриг мүнгэ ажалай нэмэлтэ түлөөһэндэ абаха байна. Тиихэдэ га бүриин 80 центнерһээ дээшэ абтаһан ургасын центнер бүридэ 15 түхэриг мүнгэн түлэгдэхэ ушартай.

Мүн иимэрхүү уялгануудые абаһан тарбагатайнхидай үүсхэлые дэмжэжэ, бүхы һаалишад, шубуушад фермэ шадараа тарилга хээл.

Хамтын зүгһөө энэ бэшэгтэ гар табигшад:

Т. Кравцова, М. Варфоломеева, Ф. Варфоломеева, М. Иванова, А. Федорова, А. Стулева, А. Брылева колхозой һаалишад: **Ф. Парфенова,** шубуушан, **В. Яковлева,** галуушан; **К. Именахоев,** колхозой паркомой секретарь.

Зураг дээрэ: (дээрэһээ доошоо) һаалишад Варфоломеева, В. ...ева, М. Иванова, ...улёва. Гармаевай фото.

Зураг дээрэ: (дээрэһээ доошоо) һаалишад А. Брылева, А. Федорова, Т. Кравцова, М. Варфоломеева.

Урагшатай һайнаар ажаллана

Уһалагдадаг аад, нэмэри, хүрьһэ һайнтай газарта нютагай үтэгжүүлгэ элбэгээр зөөжэ гаргаад, кукуруза тарибал, ёһоор һайн ургаса абажа болохоор юм. Энээниие хараада абаад, Ара Хэрээтын Ждановай нэрэмжэтэ колхоз (Бичура) кукурузын баян ургаса абахын зорилгоор ехэ хүдэлмэри хэжэ эхилээ. Эндэ хамта 180 гектарта кукуруза таригдаха. Газарынь ехэнхидээ уһалагдадаг, нёдондо май һара соо хахалагдаһан пар юм. Тиихэдэ 25 гектар шэнэ газар бэлдэгдээ.

Мүнөө кукурузын поли дээрэ наг шэбхэ зөөлгэ эмхитэйгээр үнгэржэ байнхай. Колхоздо 4 комплексно звено ажаллана. Тэдэ звенонуудые трактористнууд Н. Кастрыкин, И. Сидинкин, колхознигууд С. Ленхоев, Ж. Цоктоев гэгшэд хүтэлбэрилдэг. Агрегадуудайхид артелиингээ бусад гэшүүдтэй хамта 140 гектар кукурузын поли дээрэ га бүриин 20 гаран тонно шэбхэ зөөжэ гаргаа. Энэ хүдэлмэридэ колхозой 4 комплексно бригада бүхэндэ 10—12 хүн ажаллана.

Кукуруза ургуулагшад тарилгычгаа бүхы поли дээрэ гектарай 30 тонно нютагай үтэгжүүлгэ гаргаха зорилготой. Энээнээ апрелиин эхеэр дүүртэхэ юм. Мүнөө наг шэбхэ зөөлгэдэ 4 трактор, хэдэн автомашина, мори тэргэ хабаадана. Энэ хүсөөр үдэртөө 100—150 тонно үтэгжүүлгэ зөөжэ гаргагдана.

Гадна агротехникын заабаринуудые сахижа тарилга квадратно-гнездовой аргаар, 7—8 үдэрэй турша соо үнгэргэгдэхөөр хараалагдана. Эндэхид мүнөө кукуруза тариха газараа шанартайгаар бэлдэхын хойноһоо ехэ оролдолго гаргажа байнхай. Поли дээрэ зөөгдэһэн наг шэбхэнь һайса жэгдэлэн тараагдаад, газарынь уһалагдаха, тиигээд 22—25 сантиметр гүнзэгыгөөр хахалагдаха байна. Кукурузын ургажа байха үедэ борнойлогдохо, мүн саг соогоо зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэгдэжэ байха юм. Зундаа Хёлго мүрэнэй эрье дээрэ насос тодхоогдожо, нилээд олон гектар газар уһалагдахаар хараалагдана. Минеральна үтэгжүүлгэ колхоздо абтанхай.

Кукуруза ургуулагшадай тарилгаяа бэлэдхэл һайнтайгаар угтахынь тулада тэдэнэй дунда 16 часай хэшээл үнгэргэгдэһэн байна. Тиигэжэ тэдэнэр энэ ургамалай агротехникэтэй һайса танилсажа, ямар хүдэлмэри хэхэ тухайгаа тодорхой заабари абаа. Мүнөө колхозой правлени, партийна эхин организаци кукурузашадые урмашуулха зорилгоор ажалай нэмэлтэ түлбэри баталхые хараалжа байна.

Мүнөө тус колхоздо ехэ хүдэлмэриин эхин табигдаа гээшэ. Иигээд ажалаа саашань эмхитэйгээр ябуулбал, эндэхи кукуруза ургуулагшадай га бүриин 300 центнер ургаса абаха уялгаяа лаб дүүргэхэ байһаниинь дамжаггүй.

Газетымнай рейдовэ бригадада хабаадагшад:

Б. Аюшеев, С. Санжиев, И. Сидинкин, Б. Санжиев, Т. Гармаев, манай корр.

Үүсхэл гаргагшад юу хэнэб?

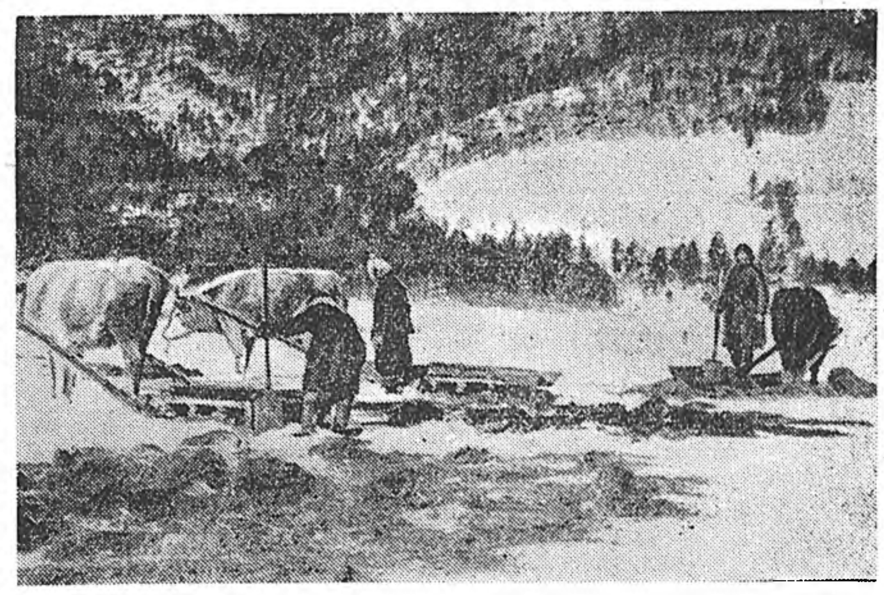

Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд ниитын адууһа малдаа хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ гэжэ оролдохо зуураа, энэ жэлдэ сабшалангайнгаа ургасые нёдондонойхиһоо хоёр дахин дээшэлүүлхын түлөө тэмсэе гэһэн уряатайгаар республикын бүхы колхознигуудта, совхозой хүдэлмэришэдтэ хандаһан байгаа. Мүнөө тэдэнэр абаһан уялгаяа дүүргэхын хойноһоо шармайн оролдоно.

Сабшалан, поли дээрэ наг шэбхэ ехээр зөөгдэжэ байна. Мартын 15-һаа апрелиин 15 хүрэтэр наг шэбхэ зөөхын тула габшагайгаар хүдэлхэ һара соносхогдоод, ажалай түрүүшын дүн гаргагдажа эхилбэ. Мартын 15—25-най үдэрнүүдтэ бүхыдөө 3748 тонно аргал шэбхэ гаргагдаа, 900 тоннонь поли дээрэ зөөгдөө.

Энэ хүдэлмэридэ 6 автомашина, 4 трактор, 100 гаран мори, сар таһалгаряагүй хабаадуулагдана.

Наг шэбхэ зөөлгэдэ нүхэр Хуригановай хүтэлбэрилдэг тракторно-комплексно бригадынхид түрүүлжэ ябана. Колхозой гэшүүдтэ нютагай алба хаагшад, һургуулиин һурагшад туһална.

О. Бадмаев, С. Ангабаев.

Зураг дээрэ: Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Хүшэгөөрэй фермын һаалишад наг шэбхэ зөөжэ, тэрэнээ тараажа байна. **Б. Гылыковэй** фото.

Наг шэбхэ зөөгдэнэ

Иволгын «8-е Марта» колхозойхид тарилгадаа бэлэдхэлэй ехэхэн хүдэлмэри хэжэ байна. Мүнөө энэ колхоздо үрэһэ хүрэнгэ гүйсэд бэлдэгдэнхэй.

Колхозой гэшүүд наг шэбхэ гаргаха һара соносхоод, таряалан, сабшалангаа үтэгжүүлхын түлөө нилээдгүй оролдожо байһаар. Таряалан дээрэ 1152 тонно, сабшаланда —146 тонно, огородой газарта 149 тонно наг шэбхэ гаргагдаа.

Наг шэбхэ гаргадаг тракористнууд К. С. Бурундуков, И. С. Сенин, комсомолой гэшүүн механизатор Виктор Раднаев гэгшэд үдэр бүри даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ.

Вл. Базаров.

КПСС-эй Центральна Комитедһээ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведһээ

...волюционно хүдэлөөнэй үнинэй ...ябуулагша, 1893 онһоо ...С-эй гэшүүн, ехэ эрдэмтэ-энер..., Социалистическэ Ажалай ..., академик **Кржижановский** ...Максимилиановичын удаан саг соо үбшэлөөд, 88 наһатайдаа 1959 оной мартын 31-дэ наһа бараһан тухай КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет гүнзэгы ехэ гашуудалтайгаар мэдээсэнэ.

...ПСС-эй Центральна Комитет **СССР-эй Министрнүүдэй Совет.**

СССР-эй Наукануудай академиһээ

...3 онһоо КПСС-эй гэшүүн, эли... эрдэмтэ, инженер-энергетик, ...РО-гэй түсэб зохёолгодо ха...лсагша, СССР-эй Наукануу... академиин Энергетическэ инс...дай директор, Социалистическэ ...лай Герой, академик Глеб ...симилианович **Кржижановскиин** удаан саг соо хүндөөр үбшэлөөд, 88 наһатайдаа Москвада энэ оной мартын 31-дэ наһа бараһан тухай СССР-эй Наукануудай академи гүнзэгы ехэ гашуудалтайгаар мэдээсэнэ, наһа барагшын түрэлхидтэ шаналалаа мэдүүлнэ.

Совет эхэнэрнүүдэй түлөөлэгшэд США орохоёо мордобо

...рикын эхэнэрнүүдэй национа...а соведэй уряалаар совет ...рнүүдэй түлөөлэгшэд О. Хва...ва (совет эхэнэрнүүдэй коми... түрүүлэгшын орлогшо), ...лова (СССР-эй Наукануудай ...миин хуули ёһоной асуудал ...лдэг институдай ажалагша ... хүдэлмэрилэгшэ) Америкын ...ото Штадуудта ошохоёо мар...31-дэ Москваһаа мордобо.

...р зорилготойгоор аянда мор...айб гэжэ хэблэлэй түлөө...ай табиһан асуудалда ха...аадаа, ябахынгаа урда тээ ...лебнова иигэжэ мэдүүлээ:

—Америкын Холбоото Штадуу...эхэнэрнүүдэй организацинуудтай, мүн тэдэнээр дамжуулан Америкын эхэнэрнүүдтэй хани ёһоной холбоо байгуулхые, тэдэнэй ажабайдал болон ажал хүдэлмэритэй танилсахые бидэнэр хүсэнэбди. Бидэнэрэй США-да аяншалга, тэрэшэлэн Америкын эхэнэрнүүдэй национальна соведэй түлөөлэгшэдэй СССР-тэ ерэхээр хүлеэгдэжэ байһан аяншалга манай оронуудай арадуудай хоорондоо үгээ бүри һайнаар ойлголсодог болохо, Советскэ Союзай болон Холбоото Штадуудай хоорондохи амгалан ёһоной харилсаа холбоо бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһалха бээз гэжэ бидэнэр найданабди.

(ТАСС).

Исландиин залуу мэргэжэлтэдэй союзай делегаци Москвада ерэбэ

ВЛКСМ-эй ЦК-гэй уряалаар Исландиин залуу мэргэжэлтэдэй союзай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй делегаци мартын 31-дэ Москвада ерээ.

Советскэ Союзда байха үедөө эдэ айлшад Латвиин ССР-тэ, Харьков городто ошохо, завод, колхоз, совхозуудта, дээдэ һуралсалай газарнууд болон һургуулинуудта хүрэхэ, комсомолой организацинуудай ажал хүдэлмэритэй танилсаха байна.

(ТАСС).

Эдир хүгжэмшэд

Гнесинтэнэй нэрэмжэтэ хүгжэмэй һургуулида шалгалтын концерт боложо. Слесариин хүбүүн, 5-дахи класста һурадаг Толя Коптелов скрипкээр, Игорь Чернявский, Марина Гусак, Борис Бехтерев гэгшэд пианино дээрэ шадамар бэрхээр наадаба.

Тус һургуулида һуралсалай жэлэй эхилһэнһээ хойшо иимэ 12 концерт болоо. Мүн һургуулиинхид клуб, Культурын байшангуудта ошожо, хүдэлмэришэдтэ, алба хаагшадта концерт харуулна.

(ТАСС).

Яараагүй һаа, ядалдашахань

Мүнөө Сэлэнгын аймагта хабарай түрүүшын дулаан үдэрнүүд ерээ. Тиигэжэ зарим колхозууд хабарайнгаа тарилгые саг болзортонь үнгэргэхын тула эртын борнойлгые шамдагайгаар хэжэ оробо. Жэшээлхэдэ, «Коммунизм» колхозой болон совхозой механизаторнууд эртын борнойлго хэжэ эхилһээр хэды хонобо.

Гэбэшье хабарай тарилгые хаһа сагтань үнгэргэлгэ, машина, техникын заһабарилга болон үрэһэ хүрэнгэ бэлэдхэлгэһээ гол түлэб дулдыдаха байна. Тиин Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид тарилгада муугаар бэлдээ. Эндэ машина, техникын заһабари үшөөл дүүргэгдээгүй байхаһаа гадна, зарим машинань нёдондо жэлһээ хойшо поли дээрээ хэбтэнэ. Колхозой 3-дахи комплексно бригадын Сагаан Жалга гэжэ нютагта поли дээрэ хоёр культиватор, тэдэнэй лушильнигууд болон бусадшье тусхай техникэ намарһаа хойшо орхигдошоод хэбтэһээр. Тэрэшэлэн энэ бригадада хүсэд заһабарилагдаагүй плугууд бии.

Энээнһээ гадна Сталинай нэрэмжэтэ колхоз эртын уһалалга хэхэ хүдэлмэреэ һаатуулжа байна. Мүн таряалан, сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргаха хүдэлмэри хангалгагүйгөөр ябуулагдана. Энэ колхозойхид байгша ондо 19 мянган тонно шэбхэ таряалан, сабшалан дээрэ гаргаха түсэбтэй юм. Теэд мартын 25-най мэдээгээр эндэ оройдоол 6 мянган тонно шэбхэ гаргагдаа гэхэ гү, али түсэбынь миил 31,6 процент дүүргэгдээ. Эдэ үдэрнүүдтэ тус колхозойхидой наг шэбхээ гаргаха хүдэлмэридэнь Галуута Нуурай 2—5 шахтын хүдэлмэришэд болон уһанай управлениин автобазынхид ехээр туһалжа байна. Теэд колхозой гэшүүд туһалагшадтаа хамта ябалсажа, наг шэбхээ гаргалсанагүй, харин тэдэнэйнгээ ажаллажа байхыень хараад лэ һууһаар.

Эндэ кукуруза ургуулха 4 звено эмхидхэгдэжэ, 200 гаран гектар газар даалгагдажа үгтэһэн байгаа. Теэд үлэһэн 200 гаран гектар газарынь хэндэшье даалгагдажа үгтөөгүй. Тиимэһээ тэндэнь ямаршье хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Зүгөөр колхозой кукурузашад мүнөө үедэ ажаллнагүй гэхын аргагүй. Жэшээлхэдэ, Дамдин Нимажаповай, Иосиф Петровой хүтэлбэрилдэг звеногойхид һайнаар ажаллана. Тиихэдэ нүхэр Данзановай даадаг звено эдэ үдэрнүүдтэ ажал хүдэлмэреэ эмхитэйгээр ябуулжа байна. Харин нүхэр Яковинай хүтэлбэрилдэг звено трактор үгы байһандаа шалтаад, мүнөө болотор ажалдаа гаранагүй.

Гадна колхозой правлениин гэшүүд өөһэдынгөө хүсөөр 20 гектар газарта кукуруза тарижа ургуулха гэһэн уялга абаһан юм. Теэд колхозой хүтэлбэрилэгшэд болон бухгалтернууд эршэмтэйгээр ажаллажа, кукурузашадтаа жэшээ харуулжа байха ёһотой аад, өөһэдөө хэлэһэн үгэдөө хүрэнэгүй. Үнгэрһэн гурбан һарын турша соо хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэнииншье участок дээрэ гаража ажаллаагүй.

Колхозой агроном нүхэр Цыренов, инженер нүхэр Шангинов кукурузашадай һуралсал эмхидхэхэ ёһотой аад, юушье хэнэгүй. Тэрэшэлэн кукурузашадые урмашуулха хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Колхозой правлени кукурузашадайнгаа ажалайнь түлөөһэ мүнөө болотор гуримшуулаагүй байһаар. Тиимэһээ кукурузашад даалгагдаһан ажалдаа халирхайгаар хандана. Мүнөө республикадамнай ороо һо таряанай ургасые (гектар бүриһөө) 3—4 центнерээр дээшэлүүлхэ зорилгын табигдаад байхада энэ жэлэйнгээ тарилгые һайн шанартай үрэһөөр хэхэ ёһотойбди гэжэ колхозник бүхэн ойлгоно. Гэбэшье Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо үрэһэ хүрэнгэнь дутамаг аад, шанар муутайгаар бэлдэгдэнхэй. Мүнөө эндэ 2 мянга гаран центнер үрэһэн дутуу юм. Тэрэнэйнь 1500 центнерынь худалдажа абтаха, 850 центнер үрэһэниинь шанаржуулагдаха зэргэтэй байгаа. Энээнһээ байтагай 1350 центнер үрэһэниинь үшөө сэбэрлэгдээгүй. Мүн сэбэрлэгдэһэн үрэһэниинь һайса шалгагдаагүй. Тиимэһээ ямар шанартай байһаниинь мэдэгдэнэгүй.

Мүнөө тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд хэрэгтэй үрэһэ хүрэнгээ гүйсэд бэлдэжэ, сэбэрлэхын түлөө эмхидхэлэй хүдэлмэри яаралтайгаар ябуулха зэргэтэй.

Г. Алексеев.

„ВЦСПС-эй ХҮДЭЛМЭРИ ТУХАЙ ТООСООН, КПСС-эй XXI СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДТЭЙ ДАШАРАМДУУЛАН ПРОФЕССИОНАЛЬНА СОЮЗУУДАЙ БЭЕЛҮҮЛХЭ ЗОРИЛГОНУУД" ГЭҺЭН

нүхэр В. В. ГРИШИНЭЙ элидхэл тушаа

СССР-эй профсоюзуудай XII съездын резолюци

Бүхы совет арад Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоод, СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэбые угаа ехэ эршэ зоригтойгоор дүүргэжэ эхилээд байһан эдэ гайхамшаг үдэрнүүдтэ СССР-эй профессиональна союзуудай арбан хоёрдохи съезд зарлагдаба гэжэ резолюци соо хэлэгдэнэ.

Партиин XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд, тэрэнэй табиһан асари ехэ зорилгонууд бүхы совет арадай политическэ болон ажалай угаа ехэ дэбжэлтэ үүсхэбэ. Хэдэн мянган предприяти, барилга, колхоз болон совхозуудай коллективүүд долоон жэлэй түсэбэй даабаринуудые 5—6 жэл соо дүүргэхэ уялгануудые абана. 1959 оной арадай ажахын түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэл үргэнөөр дэлгэржэ байна. Арад ниитын социалистическэ мүрысөөндэ бүхы хүдэлмэришэд, инженернүүд, техникүүд, алба хаагшад, бүхы ажалшадые элсүүлэн хабаадуулха гээшэ профессиональна союзуудай тон шухала уялга болоно.

Энэ мүрысөөнэй олониитын хабаадалгатай, тэдэнэй үнэхөөрөө тодорхой уялгануудтай байхынь тулада профсоюзай организацинууд ехэ анхарал хандуулха ёһотой гэжэ съездын резолюци соо тэмдэглэгдэнэ. Үрэ дүнгүүдые ходо тунхагладаг, жэшээ болгон харуулдаг байха, бодото дүй дүршэлые дабтаха арга олгохо, нүхэрэй ёһоор харилсан туһалалсаха гэһэн Ленин багшын заабаринууд социалистическэ мүрысөө эмхидхэлгын эшэ үндэһэн болохо ёһотой. Абтаһан уялгануудай зайлашагүй дүүргэгдэдэг байха асуудалнуудта ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, предприяти болон барилгануудтахи профсоюзай организацинуудай, тэрэшэлэн мүрысөөндэ хабаадаһан бүхы хүнүүдэй гол анхарал хандуулагдаха ёһотой гэжэ съезд тоолоно.

1959 оной түсэбые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ совет арадай хүсэлэлгые элсүүлэн жагсааха гээшэ профсоюзай организацинуудай мүнөө үедэ дүүргэхэ тон шухала уялга болоно гэжэ съездын шиидхэбэри соо онсолон тэмдэглэгдэнэ. Арадай ажахын бүхы һалбаринуудтахи профсоюзай организацинууд гүрэнэй түсэбүүдэй тоогой, шанарай талаараа һара бүри, үдэр бүри, цех, участок, бригада бүхэндэ дүүргэгдэхэ ябадал түйлаха зэргэтэй.

Ороной экономикые, арад түмэнэй энхэ тэнюглэн байдалые улам саашадань хүгжөөлгын шиидхэхы нүхэсэл болохо ажалай бүтээсын ургалтын талаар долоон жэлэй даабаринуудые дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэл дэлгэрүүлхэ, мүн продукциин өөрынь үнэ химдаруулгаар долоон жэлэй түсэбэй даабаринуудые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхын тула эрид шууд хэмжээ абахыень профсоюзай организацинуудые съезд уялгална. Партиин XXI съездһээ хойшо арьбалалта, химгадалга хэхын түлөө арад ниитын тэмсэл толгойлхыень ВЦСПС-ые, профсоюзуудай соведүүд, центральна, республиканска, хизаарнуудай, областьнуудай, фабриканууд болон заводуудай комитедүүд, месткомуудые уялгалба.

Профсоюзууд хадаа үйлэдбэриин асуудалнуудые гүрэнэй, ажахын зургаануудай хаража үзэхэдэнь эдэбхитэйгээр хабаадаха, үйлэдбэриин нөөсэ арга боломжо хэрэглэхэ асуудалнуудые тэдэ зургаануудай урда табиха талаар ехэ үүсхэл гаргаха ёһотой. Үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ, нэбтэрүүлхэ хүдэлмэриие бүхы талаарнь һайжаруулха гээшэ профсоюзуудай арюун уялга болоно.

Үйлэдбэриин саг үргэлжын зүблөөнүүдые хүтэлбэрилхэ хэрэг үдэр бүри һайжаруулха, доторой арга боломжонуудые элирүүлхэ, ашаглаха ябадалда тэдэнэй ажал-ябуулгые зорюулха гээшэ профсоюзай организацинуудай шухала зорилго болоно. Хүдэлмэришэдэй суглаа, профсоюзай, ажахын актив, совнархозуудай технико-экономическа соведүүдые зарлаха, коллективнэ договор баталха һалбаринуудай, һалбаринууд хоорондын үйлэдбэриин-техническэ конференцинүүдые зарлаха мэтээр үйлэдбэреэ хүтэлхэ хэрэгтэ ажалшадые элсүүлхэ олон янзын формо үргэнөөр хэрэглэхэ шухала гэжэ съезд тоолоно.

Арадай ажахын бүхы һалбаринуудта салин хүлһэнэй хэрэг гуримшуулжа дүүргэхэ гэжэ долоон жэлэй түсэбөөр хараалагданхай. Профессиональна союзууд энээндэ эдэбхитэйгээр хабаадаха, тэрэшэлэн ажал хүдэлмэри хэхэдэ бүри зохид болгохо, усалталгаһаа һэргылхэ гуримай, үйлэдбэридөө ариг сэбэрые сахиха ёһонуудай, ажал тухай хуулинуудай хэр зэргээр сахигдажа байһые шангаар хинан шалгаха, энэ хэрэгтэ эдэбхитэдые олоор элсүүлхэ ёһотой.

Профсоюзай организацинууд гүрэнэй социальна страхованиие хүтэлбэрилхэ хэрэгые улам һайжаруулха, тэрэнэй мэдэлдэ байдаг угаа ехэ мүнгэ зөөриие ажалшадай аша туһада зүбөөр хэрэглүүлхэ, медицинскэ туһаламжа эмхидхэлгэдэ профсоюзуудай нүлөөе бүри ехэ болгохо, эмнэлгын эмхи зургаануудай, социальна тэдхэлгын газарнуудай хүдэлмэридэ олониитын хиналта табиха ёһотой. Эхэнэр хүдэлмэришэд тушаа саг үргэлжэ анхаралаа хандуулха, тэдэнэй ажалые али болохоор хүнгэдхэхэ, үхибүүдээ хүмүүжүүлхэ, амарха, һуралсаха, олониитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаха арга олгохо шухала уялгатай байһандань профсоюзай организацинуудай онсо анхарал съездын зүгһөө хандуулагдана.

Профсоюзууд һүүлэй үедэ гэр байрын, культурно-ажаһуудалай барилгын түсэбүүдэй дүүргэлтые хинаха, шалгаха хүдэлмэреэ нилээд шангадхаһан байна. Зорилго юуб гэхэдэ: энэ хүдэлмэреэ улам үргэнөөр ябуулха, байрын гэр бүхэнэй барилгада шанга хиналта хангаха хэрэгтэй.

«Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хэрэглэмжые хангалга һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол дүүргэхэ хэрэгтэ профсоюзай организацинуудые эдэбхитэйгээр хабаадуулха, худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэри һайжаруулхыень XII съезд ВЦСПС-ые, профсоюзуудай соведүүд болон комитедүүдые уялгалаа.

Профсоюзуудай зүгһөө хүмүүжүүлгын, соёл болбосоролой хүдэлмэри шууд ябуулха, ажалшадые үйлэдбэриин-техническэ хэрэгтэ һургаха, техническэ эрдэм дэлгэрүүлхэ асуудалнуудта резолюци дотор ехэ анхарал хандуулагдана. Профсоюзай организацинууд бүхы хүмүүжүүлгынгээ хүдэлмэриие бүри ехэ далайсатай болгохо, удхыень улам һайжаруулха уялгатай. Промышленность болон барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгэй хубилгагдаһантай дашарамдуулан, профессиональна союзуудые шэнэдхэхэ хүдэлмэри ВЦСПС-эй бэелүүлһыень съезд һайшааба.

Гэхэ зуура профсоюзай организацинуудай эмхидхэлэй ажал-ябуулгада ехэхэн дутуу дунданууд бии байһаар гэжэ съезд тэмдэглээ. Профсоюзуудай зарим комитедүүд, соведүүд хүдэлмэреэ үшөөл удаан шэнэдхэнэ. Үйлэдбэридэ хабаатай, ажалшадай культурно-ажаһуудалай эрилтэ хангаха тодорхой асуудалнуудые шиидхэнэгүй, эмхидхэлэй хүдэлмэри багаар ябуулна.

Тоосоото үе соо советскэ профсоюзуудай уласхоорондын холбоон нилээд үргэдхэгдөө. Эдэнэр бүхы профсоюзуудай ажал-ябуулгын нэгэдэнги байхынь түлөө тэмсэнэ, тиихэдээ уласхоорондын профессиональна хүдэлөөнэй зэргэдэхи һанал бодолой алгасалые усадхаха, элдэб шэглэлтэй профсоюзуудтай үргэн харилсаа холбоо тогтоохо гэжэ оролдоно.

Хилын саанахи оронуудай профсоюзуудтай холбоо барисаагаа бүхы талаарнь хүгжөөхэ, Профсоюзуудай бүхы дэлхэйн федерациие бэхижүүлгэдэ эдэбхитэйгээр туһалха, профсоюзуудай уласхоорондын нэгэдэлэй түлөө, арадуудай хоорондын эб найрамдал болон хани барисаанай түлөө тэмсэхыень ВЦСПС-тэ, профсоюзуудай центральна комитедүүд болон соведүүдтэ съезд даалгаба.

КПСС-эй XXI съездын табиһан агууехэ зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө профсоюзууд бүхы хаба шадалаа гарган тэмсэхэ байха гэжэ Коммунистическэ партияа, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитедые СССР-эй профсоюзуудай XII съезд профсоюзуудай олон миллион гэшүүдэй үмэнэһөө найдуулна. Советскэ профсоюзууд Коммунистическэ партиие тойруулан хүдэлмэришэн ангиие, советскэ интеллигенциие бүри нягтаар эмхидхэн жагсаажа, манай орон дотор коммунизм байгуулха агууехэ хэрэгтэ оруулдаг хубитаяа арьбадхахань лабтай.

(ТАСС).

Бурядай АССР. Хандагатайн леспромхозой доодо складта жэл бүри хахад миллион үлүүтэй эрхим шанартай модон тайрагдажа бэлэн болгогдодог юм.

Модо бэлэдхэгшэд үйлэдбэриингөө түсэбые амжалтатайгаар дүүргэнэ. Мартын түрүүшын хахад соо даалгабариһаа гадуур 1.570 кубометр модон складһаа ябуулагдаһан байна.

Кран, лебедко хүдэлгэгшэд, модо ашадаг крантай автомобильнүүдай жолоошод илангаяа һайнаар хүдэлнэ. **Зураг дээрэ:** модо ашадаг крантай автомашинын эрхим жолоошодой нэгэн В. Д. Козлов.

ТАСС-эй фотохронико.

Коммунистическэ ажалай УДАРНИГУУД

Хоёр даабари дүүргэнэ

— Петр Александрович, тодожо абыт!— гээд залуухан хүбүүн хоёрдохи дабхарта ажаллажа байһан үбгэжөөлдөө хандана..

—Мэнэ,—гэһээр тэрэнь ошожо, тохорюун хүзүүтэй кранаар үргэгдэһэн хирпиисэ аргааханаар мулталха зуураа, —удаадахяа тэндэ Лисихиндэ үгөөрэй—гэжэ доро кранайнгаа барюул баряад байһан хүбүүндэ хандана.

— Заа, яаха һэм.

Эдэнэрнай Улан-Удэ городой Свобода үйлсэдэ баригдажа байгаа 16 байратай шулуун гэрые бодхоолсожо байһан барилгашад юм. Барилгашан бүхэн даажа абаһан ажалдаа хамаг хүсэ шадалаа элсүүлэнхэй, забда залигүй эдэ үдэрнүүдтэ ажаллажа байнхай. Эдэнэрэй хэжэ байһан ажалые харахада нюдэндэшье зохид, досоошье урматай. Хүн бүхэн өөр өөрынгөө ажалые абьяастай зохидоор хэжэ, урагшатай ажалдаа дашууран, бүри эршэтэйгээр хүдэлнэ.

— Энэ гэрэй һуури январь һарада табижа эхилһэн байгаабди,— гэжэ барилгашадай бригадир нүхэр Скорняков хөөрэнэ. — Тиин алдарта партиингаа съездые угтуулан, ажалайнгаа бүтээсые хоёрлохо гэһэн зорилго урдаа табижа, ажалнай ехэ урагшатайгаар бүтэдэг болоо һэн. Мүн съездыншье һүүлдэ ажалаймнай энэ эршэ зааханшье һулараагүй, бүри эршэтэй болоһон байна. Эдэнэр коммунистическэ ажалай коллективэй хүндэтэ нэрэ зэргын түлөө тэмсэжэ эхилһээр үнинэй.

Барилгашад хоорондоо эбтэй эетэйгээр ажаллажа, урдаа табиһан зорилгоёо болзорһоонь гурбан һара урид дүүргэхын хойноһоо оролдоно. Мүнөө эдэнэр энэ гэрэйнгээ торхые бодхоожо дүүргээд, хушалтыень табижа байнхай. Тиихэдэ нүгөө зариманиинь пеэшэ табина, сонхын, үүдэнэй холоодо, рама, гэрэй оёор тааруулан һуулгана.

— Бидэнэр бултадаа шахуу энэ гэрэй барилга дээрэ ерэхэдээ, хирпиисэ харахаһаа бэшэ, тэрэниие хайшан гээд, яажа бэе бэедэнь няаха, бариха тухай мэдэхэгүй хүнүүд байгаа һэмди,— гэжэ барилгашан Наум Романович Борисов хөөрэнэ.— Манай хүдэлмэриие ударидагша, прораб нүхэр Казеев ехэхэн оролдолго, хүсэ шадалаа гаргажа, дүй дүршэлдөө маанадые һургаһан байха. Тиигэжэ бидэнэр модошо дарханай мэргэжэлтэй байһанаа, шулуушад болоһон байнабди.

Иигэжэ тэдэнэр түрүүшын үдэрһөө эхилэн шэнэ мэргэжэлээ һайнаар шудалжа абаһан байна. Энээнэйнгээ ашаар барилгашад үдэр, һара бүриингөө даабариие үлүүлэн дүүргэдэг болоо. Илангаяа шулуушад В. Скорняков, Е. Романов, Н. Борисов, И. Скворцов, Л. Яринский, А. Лисихин, П. Красенко болон бусад үдэр бүриингөө даабариие хоёр дахин, заримдаа үлүүшье дүүргэдэг заншалтай.

Эдэнэрэй хүдэлмэриин һайшаалтай талань юуб гэхэдэ, бүхы хүдэлмэреэ бригадынгаа хүсөөр бүтээхэ аргатай. Тиимэһээ ажалынь эмхи гуримтайгаар, түргөөршье бүтэнэ ха юм. Һаядаа эдэнэр штукатурщигууд, шэрэдэгшэдэй мэргэжэлтэй болохоор оролдожо байнхай.

— Парти, правительствынгаа хараалһан долоон жэлэй түсэбые богонихон болзорто дүүргэлсэхын, мүн городойнгоо ажалшадые ойрын жэлдэ һаруул, уужам гэр байратай болгохын зорилгоор үдэр үнгэрхэ бүри ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлжэ байнабди,— гэжэ бригадын прораб Ефим Иванович Казеев хөөрэнэ.

Барилгашад энэ гэрээ байгша оной һүүл багта дүүргэхэ түсэбтэй юм. Теэд эдэнэр өөһэдынгөө арга боломжые тооложо үзөөд, энээнээ һара урид—Октябриин һайндэр болотор дүүргэжэ, ашаглалгада оруулха зорилготой. Хэжэ, бүтээжэ байһан ажалынь харахада барилгашад хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, ажалшадай зүгһөө һайшаалда, магтаалда хүртэхэнь лабтай.

Б. Цыремпилов.

Зураг дээрэ: 1. Барилгашад Лисихин, Яринский, Скорняков ажаллажа байна.

Фотонь авторай.

ГДР-эй, ФРГ-гэй правительствонуудта Советскэ правительствын эльгээһэн нотонууд

СССР-эй Гадаадын хэрэгүү[...] министр А. А. Громыко мартын [...]да Германиин Демократическа Ре[...]публикаһаа СССР-тэ байдаг элш[...] сайд И. Кенигтэй уулзаад, гада[...]дын хэрэгүүдэй министрнүүдэй з[...]лөөн тухай, дээдэ тушаалтанай з[...]лөөн тухай ГДР-эй правительств[...]да Советскэ правительствын эл[...] гээхэ нотые тэрээндэ барюулба.

Германитай эбэй договор дар[...] баталха, Баруун Берлиндэхи эзэ[...] дэлгын гурим болюулха шухала[...]жэ ГДР-эй правительствын тоол[...]дог байһые СССР-эй правител[...]ство ното соогоо хапангяар тэмд[...]лэбэ.

Уласхоорондын тон шухала б[...]лоһон асуудалнуудые хаража ү[...]хын тула правительствонуу[...] толгойлогшонорой зүблөө з[...]лаха тухай советскэ дур[...]хал ГДР-эй правительств[...] дэмжэһые хананагяар угтаһан тух[...]даа Советскэ правительство тэмд[...]лэбэ. Правительствонуудай толго[...]логшонорой зүблөөндэ, Германи[...] эбэй договор баталха тухай, Б[...]руун Берлин тухай асуудалнууд[...] хаража үзэхын тула гадаадын [...]рэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн[...] ГДР-эй правительствын хабаа[...]хаар бэлэн байһые Советскэ пра[...]тельство анхаралда абана.

А. А. Громыко Германиин Фе[...]ративна Республикын хэрэгүүд[...] СССР-тэ саг зуура эрхилхэ эти[...]жэтэ К. Х. Кноке гэгшэтэй мар[...] 31-дэ уулзажа, мүн тэдэл асуу[...]нуудаар ФРГ-гэй правительств[...] Советскэ правительствын эльгэ[...] ното барюулба.

ФРГ-гэй правительство улас[...]рондын шухала асуудалнууд[...] хэлсээ хэхэ тухайда агууехэ гүрэ[...]дэй үгээ ойлголсохо болоод ба[...]да, ФРГ-гэй правительство [...] хэлсээнүүдэй урда тээ хэрэггүй [...]салдаа, бүтэхэгүй үһэрилгэ хэхэ[...] һэн һэдэлгэ гаргаһаар байһан [...] хайдань» ното дотор анхарал х[...]дуулагдана. Германиин асуудал[...] мүн Берлин тушаа Советскэ С[...]зай баримталдаг хараа бодол х[...]гайруулһан баталамжануудай Ф[...]гэй правительствын мартын 26[...] ното соо бии байһан тухайда С[...]ветскэ правительство дурдана.

(ТАСС).

Улаан тугта хүртэбэ

Хориин совхозой табадахи ф[...] байгша оной январь, февраль һ[...]нуудта нёдондоной тэрэ үеын[...] һү һаалгые яһала ехэ болгоһон [...]на. 1959 оной февраль һарада [...]гэрэгшэ жэлэй февраль һарын[...] 2100 литр һүн ехээр һаагдаа.

Малшадай суглаан һаяхан [...]ложо, эндэ КПСС-эй Хориин а[...]мой, ажалшадай депутадуу[...] аймагай Соведэй дамжуу[...] Улаан туг тус фермын хүдэлм[...]шэдтэ барюулагдаба.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн [...]мын түрүү малшад — Бур[...] АССР-эй Верховно Соведэй д[...]тат, һаалишан Холхонова, гүү[...] мал адуулагша Сампилов, һа[...]шан Базарова гэгшэд арга бо[...]жонуудаа дүүрэнээр хэрэглэжэ[...] һаалгаяа саашадань бүри [...] дээшэлүүлхэбди гэжэ найдуула[...]

Д. Намсараев

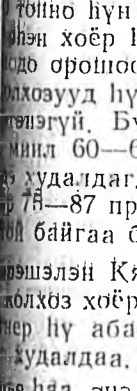

Гүрэндэ мяха, һү, үндэгэ ехээр худалдая

Түүхэтэ XXI съездын шиидхэбэреэр зоригжожо, манай республикын ажалшад хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абаха, гүрэндэ тушааха, малайнгаа тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын тула горьтойхон уялга абаа.

Энэ жэл республикымнай колхозууд мяха 1,8 дахин, һү—38 процент, нооһо—30 процент ехэдхэхээр шиидэбэ. Нёдондонойхиһоо 1,7 дахин ехэ мяхан, 39 процентээр ехэ һүн, 29,6 процентээр ехэ нооһон худалдагдаха. Мүн хоёр дахин олон үндэгэн гүрэндэ тушаагдаха. Зарим колхоз, совхозууд бүришье дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаа.

Мухаршэбэрэй «Победа» артель 1958 ондо 677 центнер мяха абаһан һаа, мүнөө жэл 2600 центнертэ хүргэхэнь. Тиихэдэ нёдондонойхиһоо 4 дахин ехэ мяхан гүрэндэ худалдагдаха юм.

Иволгын совхоз байгша ондо 2,5 дахин ехэ һү абаад, хоёр дахин ехые гүрэндэ худалдахань. Байкало-Кударын колхозууд 60 процентээр ехэ нооһо худалдаха. Хэжэнгын колхозууд үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 6 дахин олон үндэгэ абаха, 5 дахин ехые гүрэндэ худалдаха уялга абаа.

Эдэ уялгануудаа дүүргэхын тула республикымнай колхоз, совхозууд ехэ тэмсэл хэжэ, түрүүшын амжалта түйлажа байнхай.

Закаменай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз үнгэрһэн хоёр һарын туршада 2,5 дахин ехэ һү абаа. Мүн энээнэй зэргээр гүрэндэ һү тушаалга дээшэлбэ. Закаменай аймагай колхозууд гүрэндэ мяха худалдаха кварталайнгаа түсэб 342 процент дүүргээ. Сэлэнгын, Тарбагатайн аймагайхид кварталай түсэб хоёр дахин үлүүлэн дүүргээ. Иимэрхүү жэшээнүүд олон.

Гэбэшье олон колхоз, совхозууд уялгаяа дүүргэхын түлөө биратай юумэ хэнэгүй. Үнгэрһэн январь, февраль һарада колхоз, совхозууд бүхы дээрээ һү абалгаяа 14 процентээр доошолуулаа. Байкало-Кударын, Баргажанай, Закаменай, Кабанскын, Ахын, Түнхэнэй аймагуудһаа бэшэнь үнгэрһэн энэ туршада һү һаалгаяа мүн лэ доошолуулһан байна.

Яахадаа һү һаалга доошолоо гээшэб? Олон аймагуудай партийна, советскэ органууд тэжээлээр дутамаг дээрэһээ иимэ байдал тохёолдоо гэхэ һанаатай. Энэнь зүб гээшэ гү? Нээрээшье олон колхозууд үбһэ тэжээлээр дуталдаа. Гэхэтэй хамта колхоз, совхозуудта гүрэнһөө холимол ехэ тэжээл үгтэнэ ха юм. Үбэлэй 4 һарын туршада 12 мянган тонно гэхэ гү, али 10 мянган тонно тэжээлэй единицын хараанай холимол тэжээл гүрэнһөө абтагдаа. Тиигэжэ лаб 20 мянган тонно һүн абтаха байгаа бшуу. Энээн дээрэһээ харахада, һү һаалга тэжээлээр дутамагһаа доошолоо бэшэ, харин үнеэдые муугар харууһалһан, эдэслүүлһэнһээ болоо гэлтэй.

Бичурын колхозууд үбһэ тэжээлээр яһала элбэг. Үндэр уялга абаһаншье һаа, бодото дээрэнь тэрэнээ бэелүүлхэ тухай бодомжолногүй. Үнгэрһэн хоёр һара соо нёдондонойхиһоо 20 процентээр гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө 66 килограммаар бага һүн һаагдаа. Эндэ гансал колхоз һү һаалгаяа дээшэлүүлһэн байна. Үнеэдэй харууһа, тэжээлые һайжаруулхын тула колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ партиин айком, аймгүйсэдком эрилтэ табинагүй. Тэндэхи Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гол тосхоной фермэдэ үнеэд муугаар эдеэлүүлэгдэнэ. Үдэртөө эндэ үнеэн бүриһөө оройдоол 2 литр һүн һаагдана. Колхозой правлени, партийна эхин организаци һаалишадай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулнагүй. Һаалишадай хүдэлмэриин дүн гаргагдадаггүй, социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдэдэггүй. Зарим һаалишадай үбшэлхэдэ үнеэдынь хэдэн үдэрөөр һаагданагүй. Иимэрхүү ушар аймагай бусадшье колхозуудта үзэгдэнэ.

Һү һаалгые дээшэлүүлхын тула үнеэдэй тоо толгойе олошоруулха гээшэ шухала удхатай. Мүнөө жэл абаһан уялгынгаа ёһоор үнеэдэйнгээ тоое колхозууд 18,7 процентээр олошоруулха байна. Республикымнай колхозуудта январь, февраль һарада 1062 шэнэ гүнжад түрэжэ, үнеэдэй тоодо оруулагдаа. Зүгөөр мартын 1-нэй байдалаар жэлэй эхиндэ байгшаһаа үнеэдэй тоо 968 толгойгоор үсөөрөө. Зэдын колхозууд үнеэдэйнгээ тоо 7 процентээр хорооһон байха юм. Иимэ ушар бусадшье аймагуудай колхозуудта үзэгдэнэ.

Республикын зарим колхозууд үнеэдэй тоо толгойе үсөөрүүлжэ, шалтагаангүйгөөр тэдэнээ гаргашалжа байна. Энээнтэй шанга тэмсэл хэхээр болоо. Тиигээгүй һаа эдлүүриин газарай 100 гектар бу[...] үсөөхэн үнеэд хүртэхэ болоно. Э[...]нэй эсэстэ һү, мяха ехээр абах[...]рэгтэ һаатал ушаруулагд[...] КПСС-эй айком, аймгүйсэдком[...] үнеэдэй тоо толгойе олошоруу[...] тула тусхай хүдэлмэри ябу[...] зэргэтэй.

Тиигэбэшье мяха ехээр аб[...] тула республикымнай колхоз, с[...]хозууд биратай юумэ хэнэгүй[...]рим ажахынуудта үбэлжэлгэ [...]галтагүйгөөр үнгэржэ, мал [...]жа, һубайржа байна гэлтэй. [...]хозяйгууд, хүдэлмэришэд, [...] хаагшадһаа залуу мал худалд[...] абаха ябадал эмхидхэгдэн[...] Колхозууд туранхай мал гүр[...] тушаана. Олонхи колхозууд [...]шье толгой эбэртэ бодо мал, [...]гахай шахалгада табяагүй. [...]шээн таргалуулха гүүртэ, отар[...]дые эмхидхэхэ хүдэлмэри эм[...] дээдүй байһаар. Тэдэндэ бэ[...]риень хубаарилан даалгажа [...] тухай бодомжологдоногүй. [...] ажалда ябадаг хүнүүдэй түлө[...] ажалай түлөөһэн гуримшуул[...]нагүй.

Эндэ хэлэгдэһэн дутагдалнуу[...]дары усадхаагүй һаа, колхоз, [...]хозууд абаһан уялгаяа дүүр[...]гүйдөө магад.

Малшадай дунда эмхидхэлэ[...]дэлмэри ябуулаагүй, үбэлж[...] муугаар үнгэргэһэнһээ олон ко[...] совхозууд малаа тураага, г[...]луулаа. Һү һаалишье нилээд [...] шолоо. Энээнһээ боложо нёд[...]ной энэ үеынхидэ орходоо һ[...]гүй бага һүн гүрэндэ худалда[...]

Түрүү дүй дүршэлһөө

Огородой эдеэ тарихада олзо ехэтэй

...найн олон һалбаритай, ...ажахытай. Гол түлэб мал ...эрхилдэг, таряа таридаг ...һүүлэй хэды жэлэй тур... огородой эдеэ ехээр ургуул...

...техникын заабаринн ёһоор ...ургасынь хойноһоо оролдо... харууһалжа, үнгэрэгшэ ...зэргээр гектарай 177 ...ургаса, тиихэдэ капуста ...287 центнер, помидор — ...—91, морковь—142 цент... һэн. Бүхыдөө 7098 ...огородой эдеэ абаад, ха... ехэнхиие гэхэ гү, али 598 ...түхэригэйхиие гүрэндэ ху... байнабди.

...ехэтэй огородшон Цы... Пурбуевагай даадаг звено ...һайнаар хүдэлөө. Даал... 9,5 гектар газарһаа 2131 ...ургаса абтаа гэхэ гү, али ...294 центнер капуста, ...тнер помидор хуряагдаа.

...АСА ДЭЭШЭЛҮҮЛХЫН ...ЛАДА ЮУН ХЭГДЭЭБ

...эдеэ тариха, ургасын ...харууһалха хүдэлмэри ...хүсөөр хэгдэдэг.

...рассада ургуулхын, һүүлэй ...баян ургаса абахын тула ...болзорто тарилга хэхэ шуха... ...мартын 22-һоо 25 бо... ...парник соохи шэбхээ халаа... Бэлдэгдэһэн шэбхэ дээрээ ...хайрсагуудые түхеэрээд, ...соогоо 15—18 сантиметр ...һайгаар шорой хээд, халуун ...һалжа, апрелиин арбаадаар ...урэһэ таридагбди. Зү... рамаһаа 700 хэһэг капус... ...помидорой 400 эшэ аба... ...раалаа һэмди.

...урда тээ газартаа эр... ...шени хээд, удаань гүнзэгы... ...алжа, «ХТЗ-7», «ДТ-54» ...газарай хүрьһэ тэгшэл... ...саашадаа «ХТЗ-7» тракто... ...урадхуулха хобоонууд ... Энэ ушарта тусгаар ...гдаһан культиватор хэрэг... ...байха.

...лэ газараа уһалаад, үрэ... ...рижа, рассада һуулгажа ... Гарай хэмжүүрээр хай... ...шаа 70—70 сантиметр зай... ...эшэ квадрадуудые гаргаха шухала. Юуб гэхэдэ, һүүлдэ хоёр тээшэнь зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэхэдэ таарамжатай ха юм.

Ургамалнуудаа зохистой болзортоһь тариха, рассадыень һуулгахада һайн гээшэ. Жэшээнь, эндэмнай майн хуушаар морковь, июниин дүрбэндэ үгэрсэ, арбанда—капуста, арбан табанда—помидор һоли дээрэ таригдаад байгаа.

Тариһанай һүүлээр газарай хүрьһэнэй нягтархада, буртаг үбһэнэй гарахада «ХТЗ-7» трактораар зурууд хоорондын элдүүрилгэ хээд, нэгэ доро буртаг үбһэнһөө сэбэрлэжэ, газарай хүрьһэ һиирылгэхэ түхеэрэлгэтэй культиватор хэрэглэгдэһэн байна.

Звенонуудай гэшүүд бүхэндэ тусхай газар даалгажа үгтэһэн юм. Тиихэдэ огородшодой харюусалга дээшэлээд, саг сагтань буртаг үбһэ түүдэг, уһалдаг. Зурууд хоорондын элдүүрилгын ямар шанартайгаар хэгдэһэниие ходо шалгажа, байха шухала. Ургамалай ургажа байха үедэ зурууд хоорондохи хобоогоор уһа урадхуулжа, ходо уһалдагбди. Зүгөөр ургамалда нэмэлтэ тэжээл үгтөөгүй һэн. Ургасые хорхой шумуулһаа хамгаалхын тула гектар бүхэндэ 10—12 килограмм гексохлоранай хүртэхөөр ургамалнуудта хоёр дахин хоро сасаабди. Гектар бүридэ 13,7 тонно хүрэтэр, хамтадаа 550 тонно наг шэбхэ гаргагдажа тараагдаа.

АЖАЛАЙ ТҮЛӨӨҺЭН, НЭМЭЛТЭ ТҮЛБЭРИ ТУХАЙ

Овощиин ехэ ургаса хуряаха, гүрэндэ тушаахын зорилгоор үнгэрэгшэ жэл ажалай түлөөһэн, нэмэлтэ түлбэри шэнэлэн зохёогдоһон юм. Ингэжэ огородшон бүхэн тусхай газар даажа абаад, харууһалжа ургуулаад, хэды шэнээн ургаса хуряанаб, тэрэнэйнгээ зэргээр түлөөһэ абаһан байна. Энэ ушарта хүн бүхэн үнэн сэхээр, оролдосотой эдэбхитэйгээр ажалладаг байгаа.

Жэшээнь, нэгэ центнер үгэрсэ ургуулжа тушаахада 3,5, капуста—2, помидор—3, свёкло—2,5, ногоон мангир—4 ажалта үдэр үгтөө юм. Малай тэжээлдэ орохо низарһан, муудаһан овощь, капустын хальһа суглуулжа тушаахада гол түлбэриин 25 процент үгтэдэг байна. Хэрбээ мүндэр, хюрууда дайрагдажа, ургамалай хосороо һаань, звеногой гэшүүд түсэбөөр хараалагдаһан ажалта үдэрэй 70 процентые абаха эрхэтэй. Даажа байһан газартаа огородшоной юумэ хээгүй, ургасын хойноһоо харууһалаагүй хадань, ажалта үдэрэйнь 20 процент хүрэтэр даража абаха. Звеногойхидой олоһон ажалта үдэрэй 3 процентые звено даагшадань үгэһэн байнабди.

Ургаса ургуулха түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэдээ нэмэлтэ түлбэри абадаг. Звеногойхид тус бүридөө 0,5 гектар газарта овощь ургуулһан һаа, түсэбһөө гадуур хуряаһан ургасынгаа 30 процентые абадаг юм. Энээнһээ бага газарай даалгагдаһан байбал, тэдэнэртэ 15 процент үгтэхэ.

700 МЯНГАНАЙ ОЛЗО АБАХЫН ТУЛА

КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэри дотор хүдөө ажахын продуктнуудые элбэгжүүлхэ тушаа тодорхойгоор заагдаа. Энээниие бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула манай колхозойхид долоон жэлэй түсэб табяад, улам эршэ хүсэтэйгөөр ажаллажа байнхай.

Урдынгаа алдуу дутуунуудые хараадаа абажа, огородшоднай 1959 ондо бүри бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилхээр зоригжоо. Тиигэжэ эдэнэр огородой эдеэнэй баян ургаса хуряаха тушаа дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаба. Хамта 40 гектарта овощь таряад, 6045 центнер ургаса абахаар, адагынь 700 мянган түхэригэй олзо оруулхаар хараална.

Нэн түрүүндэ газараа агротехникын заабариин ёһоор үтэгжүүлхэбди. Бүхыдөө 800 тонно наг шэбхэ гаргагдаха аад, 600 шахуу тоннодо хүргэгдөө. Мүн нэмэлтэ тэжээлдэ 8 тонно тухай минеральна үтэгжүүлгэ абтаха һаа, мүнөө гурбан тонно асарагдаад байна.

Парнигай рама, зузаан хушалта хүрэхөөр бии. Эндээ 328 тонно мориной шэбхэ шэрэхэ аад, 248-иинь асарагдаба. Һаяын үдэрнүүдтэ дутагдалаа усадхахабди.

Үгэрсын үрэһэнһөө бэшэниинь хүсэд бэлдэгээ юм.

Тарилга саг соонь, эмхитэй түргэнөөр үнгэргөөд, овощиин ургасын хойноһоо эрхимээр харууһалан, огородшоднай уялгаяа үлүүлэн дүүргэхээр шиидэнхэй.

С. Ярославский.
Иволгын «Коммунизм» колхозой агроном.

...нгын аймагай «Коммунизм» колхозой малшад малай үбэлжэлгые һайн... ...байна. Колхозой отарые даагша нүхэр Галданова мүнөө 100 эхэ ...һөө 100 хурьга абаа. **Зураг дээрэ:** нүхэр Галданова хонинной нооһо... **А. Мантаевай** фото.

...нёдондо хоёр һара соо ...һүн худалдагдаһан һаа, ...хоёр һарын туршада 5800 ...оройшоо.

...ууд һү худалдаха уялгаяа ...гүй. Бүхыдөө абтаһан һү... 60—65 процентнь лэ гү... ...худалдагдана. Харин уялгын ...—87 процентнь тушаагдаха ...байгаа бшуу.

...лэй Кяхтын «Красное зна... ...хоёр һарын туршада 180 ...һү абаад, миил 7 центне... ...далдаа. Үбһэ тэжээлээр эл... ...һаа, энэ колхозой һаалишад ...үнһөө оройдоо 87 литр һү ... Тиихэдэ аймаг доторнь ...эргээр үнеэн бүхэнһөө 176 ...агдаһан байха юм. Торинн ...Октябрь», Түнхэнэй кол... ...лэ бага һү худалдаа.

...ник, хүдэлмэришэд болон ...шад, бүхы колхозуудай... ...тоотой олон үнеэдтэй. ...эдэнэр гүрэндэ һү багаар ...Нёдондо 2638 центнер ху... ...һан һаа, 1959 ондо 823 ...хүргэгдэһэн байна. Бар... ...колхознигууд, хүдэлмэри... ...алба хаагшад 4 мянгаад ... Теэд нэгэшье килограмм ...гүрэндэ тушаагаагүй. ...Кяхтын, Хэжэнгын, ...аймагуудта иимэр... ...үзэгдэнэ.

...үндэгэ худалдаха хэрэг ...эмхидхэгдэнхэй. Колхоз, ...14,8 миллион үндэгэ ...уялгатай аад, мартын ...420 мянгые худал... ...Яруунын, Хоринн, За... ...заиграйн, Хэжэнгын аймагууд үндэгэ тушаажа эхилээдүй. Бичурын, Кабанскын, аймагууд биратай ажал хээгүй. Тарбагатайн аймагһаа бэшэн колхозник, хүдэлмэришэд, алба хаагшадые энэ хэрэгтэ хабаадуулаагүй. Буркоопсоюзай бэлэдхэлэй таһагай, Совнархозой хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленностиин управлениин хүдэлмэрилэгшэд гүрэндэ һү, үндэгэ тушааха хүдэлмэриин түргэдхэхын тула һаналаа табинагүй. Тэдэнэр хибиин ажахынуудһаа үндэгэ, һү худалдажа абанагүй.

Аймагай партийна, советскэ органууд, колхозой правлени, партийна эхин организацинууд, совхозуудай дирекци нэгэшье толгой эбэртэ бодо мал, тугалнуудые гарзалуулхагүйн түлөө зохихо хэмжээ абаха болоно. Энээнтэй хамта малай ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ, үндэгэ олоор абаха тухай анхарал табиха шухала. Колхозууднай ехэ һү, мяха, үндэгэ абадаг болохо бүхы арга боломжотой. Гансал малшадай дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, малай харууһа, тэжээл һайжаруулха ушартай.

Мал ажалые хүгжөөхэ зэмдамнай эхэ малай һубайралга ехэ һаад ушаруулна. Колхозуудай олон хүтэлбэрилэгшэд искусственна үрэжүүлгэ тооногүй. Үнеэд, хонидые искусственна аргаар лэ үрэжүүлдэг болоод байхадаа малай һубайралгые усадхажа, үүлтэр һайжаруулжа шадахабди.

Зэдын аймагай Дэрэстэй нютагайхид ажахы бүхэндөө нэгэ-нэгэ мал гү, али гахай, үгы һаа арбаад шубуу тэжээжэ тушааха уялга абаа. Энэ һайшаалтай үүсхэл хаа хаанагүй дэмжэгдэхэ аабза гэжэ найдахаар. Курумканай болон бусадшье аймагай ажалшад үүсхэлыень дэмжээд, нэгэ-нэгэ мал тэжээжэ худалдахаар шиидэбэ ха юм.

Зэдынхидэй жэшээгээр колхоз, совхозууд мяханай-товарна фермэ эмхидхэхэ болоно.

Малаа һайнаар бэлшээн таргалуулхын тула мүнөөнһөө бэлдэжэ эхилхэ хэрэгтэй. Тиигэжэ бэлшээри хэрэглэхэ түсэб табиха шухала. Зунай сагта малшан бүхэн бэлшээрээ 3—4 дахин һэлгүүлхэ ёһотой.

Гүрэндэ һү, үндэгэ худалдаха хэрэгтэ айл бүхэн хабаадаха ушартай. Тиигээд байбал мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха түсэбнай амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ ха юм.

Абаһан уялгаяа дүүргэхэ талаар Сэлэнгын айкомой ябуулдаг эмхидхэлэй хүдэлмэри һайшаамаар. Тэндэ партиин айкомой, аймгүйсэдкомой харюусалгатай хүдэлмэрилэгшэд хэды колхоз, совхозуудые даагжа абаад, тэндээ тусхай эмхидхэлэй, хиналтын хүдэлмэри ябуулна. Айкомой бюро һара бүри колхозуудай ямар хүдэлмэри хэжэ байһаниие тодорхойлно. Жэшээнь, март һарада бэлшээн таргалуулха гүүртэ, отарануд бүридхэгдэхэ, нэгэ түрээд, шахагдаха гахайнууд үрэжүүлэгдэхэ, поли сабшаланда наг шэбхэ гаргагдаха байна. Мартын түсэбэй хэр дүүргэгдэһэниинь айкомой пленум дээрэ харагдаад, саашадаа хэхэ ажалынь тодорхойлон заагдаха юм.

Н. ДОРОФЕЕВ.

ТҮСЭБӨӨ УРИДШАЛАН ДҮҮРГЭБЭ

Республикымнай томо предприятинуудай нэгэн Улан-Удын мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэд долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Комбинадай завод, цех бүхэнэй коллективүүд хоорондоо мүрысэжэ эхилһээр үнинэй.

Ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхын тула тус комбинадайхид үйлэдбэридөө байһан арга боломжоёо һайнаар хэрэглэнэ. Ингэжэ хүдэлмэрилһэнэйнгөө ашаар тэдэнэр продукци үйлэдбэрилхэ нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые болзорһоонь хэдэн хоногоор урид дүүргээ. Гансахан март һарын түсэбһөө гадуур хэдэн арбаад тонно колбаса, пельмень, котлет болон бусад эдеэнэй зүйл үйлэдбэрилэгдөө.

Жэлэй түрүүшын үдэрһөө консервын, колбасна заводойхид илангаяа һайнаар хүдэлмэрилжэ байна. Нүхэд Донских, Бурдуковская, Копылова гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд социалистическэ мүрысөөндэ һараһаа һарада түрүүлнэ.

П. Хантаев.

15 мянган түхэриг алмагдаба

Ерэхэ долоон жэлдэ Улан-Удын сэмбын фабрика шэнэдхэн хубилгагдажа, үйлэдбэридэнь механизаци, автоматизаци үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэхэ байна. Фабрика дээрэ бүд нэхэдэг 100 автоматическа станогууд болон бусад олон янзын үндэр бүтээсэтэй машинанууд тодхоогдохо юм. Тэрэшэлэн мүнөө байһан станогуудшье һэльбэгдэн заһагдаха, шэнэлэгдэхэ юм.

Эдэ бүгэдын ашаар фабрика һайн шанартай элдэб янзын сэмбэ, драп, костюмай бүд ехээр нэхэн гаргадаг болохо байна.

Фабрикынгаа долоон жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ эндэхи уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод өөһэдынгөө хубитые оруулжа эхилбэ. Жэлэй эхинһээ хойшо тэдэнэр ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха 50 гаран үнэтэ дурадхалнуудые оруулба.

Илангаяа бүд нэхэдэг цехын уралан нарижуулагшад шалгарна. Һаяхан мастер Г. Ф. Овчинников эрьелдэдэг ватер гэжэ машиные шэнэдхэжэ, бүтээсынь 1, 5 дахин ехэ болгоо. Тиигэжэ 15 мянган түхэриг мүнгэн зөөри алмаха арга олгогдобо.

Ц. Дугаров.

— Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ —

Гэрэй хэрэгсэлнүүдые муу шанартайгаар бүтээнэ

«Селенга» гэжэ олзоборилгын артелиин бүтээн гаргаһан гэрэй хэрэгсэлнүүд муу шанартай гэжэ Кабанскын аймагай ажалшад хэлсэдэг юм. Модоор хэгдэһэн гэрэй хэрэгсэлнүүд артелиин мастерской соо байхадаа бүтэн шэнэги харагдадаг юм. Харин эндэһээ абтаһан стул дээрэ һуухатай адли тэрэнь эбдэршэдэг гэжэ хэлэхэдэ болоно. Юуб гэхэдэ, нойтон модоной хатахада сабуугаар баригдажа байдаг стулнууд бута һүрэшэнэ.

Партиин XX съездын нэрэмжэтэ колхоз клубтаа табихын тула олон стул эндэһээ абаһан байгаа. Харин нэгэ һарын үнгэрөөшьегүй байхада, эдэ стулнуудай олонхинь эбдэршоо һэн. Ажалшадта худалдахын, мүн контородоо гэжэ тус артельһээ нарядаад Посольскын рыбкооп хэдэн стол, шкаф абаһан байгаа. Артельһээ рыбкооп хүрэтэрхи замдаа эдэ шкаф, столнууд эбдэршэһэн байна.

Муу шанартай хэрэгсэлнүүдые гарганат гэжэ ажалшадай гомдоходо, «һайн мастернууд үгы, һурагшад хэнэ ха юм» гэжэ тус артелиин түрүүлэгшэ нүхэр Чешов харюусадаг. Теэд, эдэ һурагшадые һайн шанартайгаар мебель хэдэг болгохо, тэдэнэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хэншье һаналаа табинагүй. Мүн тэдэнэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулагданагүй. Тиимэһээ артельдэ хүдэлмэришэд олоор һэлгэгдэжэ байдаг.

Кабанскын аймпромкомбинадай хүдэлмэрилэгшэд һайн шанартай гэрэй хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргадаг болохо гэжэ анхарнагүй.

Бии байгаа арга боломжонуудаа хэрэглэжэ, һайн шанартай гэрэй хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргадаг, мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдые бэлэдхэхэ тушаа һаналаа табиха саг тулаа гэжэ һанагдана.

Д. Колмаков.

Ажалшадай эрилтэнүүд хангагданагүй

Хэжэнгын аймагай худалдаа наймаанай организацинуудай хүдэлмэридэ горьтой дутуунууд бии байһаар. Олохон магазинуудаар үргэн хэрэглэлэй эд бараан, эдеэ хоолой зүйлнүүд хомор. Жэшээлхэдэ, аймагай центрын, мүн бусадшье тосхонуудай магазинуудаар шара тоһон, маргарин, эгээ ядахадаа элдэб загаһан, сагаан хилээмэн гэхэ мэтэ огто үгы байдаг. Тиихэдэ магазинуудай хүдэлмэриин саг гуримшуулагдаагүй.

Аймпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэд хүдөөгэй магазинуудаар ябажа, тусхай шалгалта хэдэггүй, тэндэхи хүдэлмэрилэгшэдтэ тодорхой туһаламжа үзүүлдэггүй байха юм. Теэд, аймпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Жамсаранов дутуу дундануудаа усадхаха талаар ородтэй юумэ хэнэгүй.

Д. Улзуев,
Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.

КОММУНИЗМЫН ШЭНЭХЭТЭЙ ҮҮСХЭЛ

Колхоз хоорондын санатори

Холын Курумканда хабарай шэнжэ үзэгдэжэ байнхай. Игаабари газарнууд харлажа эхилээ.

Үбэлэйнгөө бүхэ нойрһоо Гаарга мүрэн һэрижэ, дошхон урасхалаа Баргажан гол тээшэ тууха сагынь үдэр бүри ойртоно.

Үнихэнһөө хойшо элдэб нютагай хүнүүд иишэ ерэжэ, Гааргын халуун аршаанда һуудаг байгаа. Энэ аршаан үнгэрэгшэ зуун жэлэй эхеэр мэдээжэ болоод, 1832 ондо хэблэлдэ бэшэгдэһэн түүхэтэй.

Хабсагайн забһарһаа түхэреэн жэлэй туршада 76 градус халуун уһан гаражал байдаг. Үбэлдөө хадын ташалан руу урдаад, ууралтан баяадаг юм. Хажуудахи мододынь бархайн сэнтэжэ, эндэхи байгаали угаа һайханаар харагдадаг.

Урдань аршааншадай майхангаа татадаг газарта түхэреэн жэл соо һаталгаряагүй хүдэлдэг колхоз хоорондын санатори 1957 ондо нээгдээ бэлэй. Тэрэ гэһээр Курумканай, мүн бусадшье аймагуудай мянга гаран хүн эндэ ерэжэ амарһан байха.

Амарагшадай культурна эрилтэ хүсэд һайнаар хангагдадаг. Ваннын корпусой дэргэдэ баригдаһан зохид таһалгануудтай байра соо улаан булан эмхидхэгдээ. Амараашад ном, газетэ, журнал уншаха, элдэб наадаар наадаха, радио шагнаха аргатай. Столово, магазин гэхэ мэтэ бии.

Эндэ ерэгшэд медигүүдэй хиналта доро аргалуулдаг. Гааргын аршаан ревматизмтай, радикулит болон бусад үбшэнтэй хүндэ туһатай юм. Үбшэн хүнүүдэй олонхинь эдэгээд гэртээ бусадаг байха.

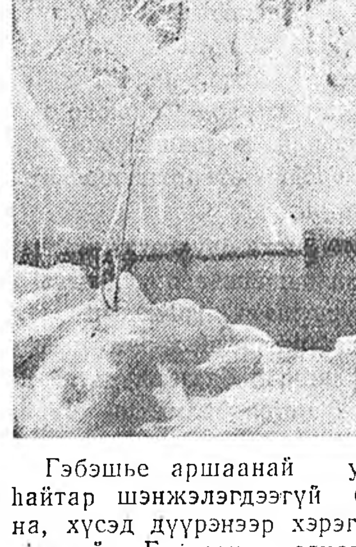

Гэбэшье аршаанай уһан һайтар шэнжэлэгдээгүй байна, хүсэд дүүрэнээр хэрэглэгдэнэгүй. Гааргын санатори жэлһээ жэлдэ суутай боложо, илангаяа зунай һарануудта путёвко бэдэрэгшэд олошордог. Мүнөөдөө тэдэнэй эрилтые бүрин хангажа шадагданагүй. Тиимэһээ санаторео үргэдхэхөөр хараалагдана.

В. Шитиковэй фототекст.

Театр харагшын тэмдэглэл

„Сэлгеэхэн нютагайм сэнгэлигтэ"

Үнгэрөөшэ амаралтын үдэрнүүдэй нэгэндэ Бурдрамын театр соо үбгэд, хүгшэд, эдир залуушуул дүүрэн сугларанхай байба. Заагдаһан сагтаа зүжэг нааданшье захалаад, мүнгэн дуулгата мундарганuудай хормойдо болбосон байдалтай болоjo байһан томо тосхон, оршон тойронхи баян дэлгэр, үзэсхэлэн һайхан дайда сценын саагуур харагдаадхиба. Энэмнай жэлдээ арбаад миллион түхэригэй олзо доход оруулдаг, олон һалбарита ажахытай, соёл болбосоролойнгоо талаар нилээдхэн урда ороһон, хүндэтэ нэрэдээ хүрэмэ болохые оролдодог «Коммунизм» колхоз гэгдэнэ.

«Сэлгеэхэн нютагайм сэнгэлигтэ» гэһэн комедиин автор БурАССР-эй арадай артист Ц. Г. Шагжин мүнөө сагай байдал, совет хүнүүдэй ажал хэрэгые зүжэглэн харуулха, дутуу дундануудые элишэлхэ гэһэн зорилго табиһан байна. Энэнь һайшаалтай. Энэ шог зүжэгые уран һайханай талаарнь шэмэглэһэн БурАССР-эй искусствын габьяата ажал-ябуулагша Б. Чернутов яһалашье оролдоһон янзатай.

Шэнэ зүжэг юрэнхы дээрээ гэмгүйшье һаа, зарим тэды дутуу дунданuудтай гэхээр. Тэдээн тухайда тобшохоноор һанамжаяа бэшэбэл иимэ:

1. Зүжэгэй үйлэ үзэгдэлнүүдынь тосхоной захын талмай дээрэ болоһоор харуулагдана. Мал адуулдаг Гэндэн, һаалиша басагад —Баярмаа, Сэрэгмаа, городһоо ерэһэн залуу уран зохёолшо Саян Жаргалов, хото хүдөө хоёрой хоорондо хонжоо һуйбаа хэдэг Жоржоохой, «һайнда һуггай, мууда хүгтэй» Ондроон, колхозой түрүүлэгшэ Ашата Арсаланов, харуулшан Дэлэг ахай, Баярмаагай эхэ Норжомые ходо хээрэ газаа бэшэ, заримдаашье ондоо тээ байһаар харуулхада яанаб? Хүнүүд хээрэ газаагуур ябахадаа, ажаллажа байхадаа, клуб, культбаза соогуур суглархадаа һайншье, муушье юумэ тухайда хөөрэлдэдэг, зүбшэлсэдэг, магтадаг, зэмэлэлсэдэг, шоглолсодог бэшэ аал?

2. Колхозой адуулгаша Гэндэн, залуу хүбүүд—Мэргэн, Батадамбарай халтад гэхэдээл гарай хүсэ гаргалсахаяа һанахань гайхаштай. Энэ мэтын бүдүүлиг зангаа орхёогүй хүн эндэ тэндэ хаа яахан бии юумэ бэзэ. Гэбэшье, хүдөөгэй олонхи залуушуул сэхэ сэбэр ябадалтай, даасатай даруу, хүлеэсэтэй культурна болонхой ха юм. Тиимэ хүнүүдые харуулалсаха хэрэгтэй байгаа.

3. Ажал хүдэлмэридэ хабаадангүй, аралжаа наймаа намнаад ябадаг, хуушан сагай хог үлэгдэлһөө хүсэд хахасаадуй Жоржоохой мэтын ябадалтантай тэмсэхэ ёһотоймнай элитэ. Энэ рольдо РСФСР-эй арадай артистка Н. Гендунова шадажа наадана. Гэхэ зуура, коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэтэй болохын тула оролдожо байһан басагад Баярмаа Сэрэгмаа хоёрой (артистнууд З. Базарова, Н. Шагдарова), залуу хүбүүн Мэргэнэй (артист Б. Пурбуев) зүгһөө Жоржоохойе һададалха, хормойдохо, түлхихэ, татаха мэтын дан хэтэрхэйшэг ябадал гаргагдана гээшэ ха. Колхозой гэшүүн Жоржоохойн буруу ябадал гаргахадань, хүмүүжүүлэн заһаруулха, зүб замда оруулха гэжэ оролдоһоор харуулаа һаань—һайн байгаа гэжэ һанагдана.

4. Алибаа уран зохёол, тэрэ тоодо зүжэг наадан гээшэмнай нэгэ гол геройе эхинһээ эсэс хүрэтэрнь зураглан харуулдаг, бусад бүгэдэнь тэрэнэй һалаа һабагша болонхой байдаг бэзэ. Теэд энэ шог зүжэг соо сохом тэрэнь гол үүргэ дүүргэнэ, тиимэ хадаа гол геройнь болоно гэжэ хэлэхэ бэрхэтэй байна.

БурАССР-эй арадай артистнар В. Вампилов (колхозой түрүүлэгшэ Ашата Арсаланов), И. Миронов (Ондроон), артистка Ц. Гончикова (Баярмаагай эхэ), БурАССР-эй габьяата артист Ц. Дамдинов (колхозой харуулшан) өөр өөрынгөө рольдо яһала һайнаар наадана.

«Сэлгеэхэн нютагайм сэнгэлигтэ» гэһэн зүжэгтөө зарим тэды заһабари оруулаа һаань, һонин болохо һэн ха гэжэ һанагдана.

Р. Бимбаев.

А. П. Довженкын нэрэмжэтэ Киевэй киностудиин зохёоһон «Сашко» гэжэ уран һайханай фильм һаяхан республикын экрануудта гаргагдаба. С. Пономаренко, Л. Смилянский гэгшэдэй сценариие режиссер Евгений Брюнчугин фильм болгожо табиһан, оператор В. Верещак кадрнуудыень буулгаһан байна.

Бэсэр набтаршаг, нюдэндөө согтойхон Сашкое барандаа, эхэншье тоомгүй хүбүүн гэжэ тоолодог байгаа. Ямар нэгэн баатаршалга гаргаха гэжэ тэрэнэй бодомжолдог байһые дүтын лэ нүхэд—Юрчик Ромка хоёр мэдэдэг байба. Элигэ болоһон ондоо ямаршье шэнжэ тэмдэг үгы. Баатарлиг хэрэгүүдэй орондо уһанай сорго дамжан, гэрэй орой өөдэ абиржа наададаг һэн. Нэгэтэ тон ехэ зол Сашкодо тудаба: кинофильмдэ наадахыень уриба ха. Нүхэдэйнь атаархаһаншье гээшэ аргагүй.

Киногой яажа буулгагдадаг тухай ухаан заяандаашье оруулаагүй хүбүүн түрүүшээр гайхахын ехээр гайхаба. Үни сагай хэрэмүүдые хаража, үльгэрэй баатарнуудтай хөөрэлдэжэ, модон һэлмыень барижа болохо байгаа бшуу. Уданшьегүй эдэ бүгэдэндэ Сашко дадаад, өөртөөл адли хүбүүнэй роль наадажа захалба. Кино буулгаха экспедицитэй городһоо холо гараад байхадань, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн эхилшэнэ. Шархатаһан Сашкое таряашан эхэнэр унтаха нойргүй һахин харууһалжа, хүл дээрэнь бодхооно. Эдэгэһэнэй удаа гэртээ харихаар зориходонь, энэрхы сэдьхэлтэй эхэдэнь лэ адлишуу эхэнэр холын замда түхеэрүүлэн үдэшэнэ.

Фашистнуудай һабарта саг зуура ороод байһан түрэл Киевынь хүбүүгээ шэрүүнээр угтаба. Сашко хүгшэн эжытэеэ хамта подвал соо хаягдаад, хооһо нойтоор һуужа, ядарал, зоболон яһала амсалсана. Тэдэнэй һаруул уужам квартирадань шүдэнэй врач Волчинская байдаг болоһон байгаа.

Эхэ орондоо урбаһан врач эхэнэрэй байраһаа һогтуу абяанай үдэшэ бүри дуулдахые шагнахадаа, фронт ошожо, бузар муухай дайсантай тэмсэхэ, үһөөгөө абаха гэһэн хүсэл Сашко, Юрчик, Ромка гурбанай толгойдо бүхөөр хадуугдана.

Ромкын эсэгэ Михайлын (артист Н. Козленко) партизануудтай холбоотойе, ямар нэгэн талаан боложо, үхибүүд мэдэжэрхибэ. Тиигээд тэрэнэй үнэн туһалагшадынь бэрхэ тагнуулшадынь болоно. Нэгэ харанхы аюулта һүни фашистнуудай хүреэлээд байһан районһоо подпольно суглааһаа бусажа ябаһан партизануудые Сашко дахуулан гаргана. Иигэжэ түрүүшынгээ дайшалхы хэрэг бэелүүлнэ. Сашко саашадаа бүришье орёо даабаринуудые шадамараар дүүргэдэг болоно. Удангүй холын аян замда мордобо. Киевһээ холошог фашистнуудые сохижо байһан эрэлхэг партизануудта нюуса шифр абаашаха харюусалгатай даабари абаба. Олон аюул гаталан, даабаряа амжалтатайгаар дүүргэһэн Сашкодо баясхалан хүргэгдэнэ.

Киевэй дэргэдэ үхэр буугай абяан бүри шангаар нэердэг болобо. Совет сэрэгүүд фашистнуудые үй бута сохин намнажа ябаа бшуу. Киевэй хүн зон сүлөөлэгшэдөө халуунаар угтана. Тэдэнэй дунда Сашко, нүхэдынь бии.

...Амар амгалан байдал дэлхэй дээрэ тогтобо. Арад зон һандарһан ажахыгаа богонихон болзор соо бодхоохын тула хамсыгаа шаман ажаллажа эхилнэ. Урдынхидаал адляар һургуулиин сонхонууд яларна. Мүнөөдэр Сашко бултанһаа золтой—һургуулида Михайло абгань ерэжэ, партизанудай тэмсэлдэ хабаадаһанайнь түлөө медаль баяр баясхалангай оршон байдалда тэрээндэ барюулна. Сашко ямаршье баатаршалга гаргахаар, Эхэ орондоо бүхы хаба шадалаа, хэрэгтэй болоо һаань—ами наһаяашье үгэхөөр зоригжонхой.

Леня Бабич Сашко боложо наадахадаа, арюун сэдьхэлтэй, зүрхэтэй хүбүүн гэхээр харагдана. Лариса Хоролец, Валерий Данилин гэгшэд Ромка Юрчик хоёрые яһала бэрхээр наадана. Артист Н. Козленко нугаршагүй зоригтой Михайло абгые үнэншэмэ тодоор харуулна.

Энэ фильмые хүнүүд—ехэ, багагүй—һонирхожо харахань лабтай.

Д. Алексеев.

Нөөсэлгын шэнэ кассанууд

Нөөсэлгын кассануудай тоо жэл ерэхэ бүри улам олошорно. Үнгэрэгшэ жэлдэ нөөсэлгын арбан дүрбэн шэнэ касса республика соомнай нээгдэһэн байгаа һаа, энэ жэлдэ үшөө хорин касса нэмэжэ нээгдэхэ болобо. Тиигэжэ арад зон өөһэдынгөө нөөсые хадагалхатаяа хамта арадайнгаа ажахыда ехэ туһа нэмэри хүргэнэ.

Нёдондо шэнэ нээгдэһэн нөөсэлгын кассануудта 800 мянга шахуу түхэриг мүнгэ хадагалһан, мүн тэндэһээ хэдэн арбаад мянган түхэригэй гүрэнэй шүүбэритэ 3 процентын облигаци арад зон худалдан абаһан байна. Иигэжэ нэгэ жэл соо нөөсэлгын кассануудта арад зонһоо оруулагдаха нөөсэ хори гара миллион түхэригөөр ехэ болоһон байна. Тиихэдэ энэ оной хоёр һара хахадай туршада нөөсэлгын мүнгэн арбан зургаа миллион хоёр зуу мянган түхэригөөр нэмээ.

Жэлэй эхинһээ хойшо республикымнай ажалшад гүрэнэй 3 процентын облигаци, мүн шүүбэритэ лотерейн билет ехэ олоор абаа.

Мүнөө жэл нээгдэхэ нөөсэлгын кассанууд ехэнхидээ колхоз, совхозуудта, тэрэшэлэн предприятинууд шадар бии болгогдохоор хараалагдаа. Жэшээнь, Заиграйн аймагай «Улаан Эрхирэг» колхоздо, Кяхтын аймагай Ехэ-Нугада, Харанхы станцида, Кабанскын аймагай Степной Дворец тосхондо, Мухаршэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой табадахи фермэдэ болон бусад газарнуудаар нээгдэхэ юм.

М. Халбаев.

Манай уралан наржуулагшад

Үйлэдбэри дээрэ уралан нарижуулга үргэдхэхэ гээшэ партиин XXI съездээр хараалагдаһан долоон жэлэй түсэбүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ нилээдгүй ехэ туһатай. Тиимэһээ манай паровозо-вагонно заводой вагоно-механическа цехын уралан нарижуулагшад эдэ үдэрнүүдтэ үсэд нэтэрүүгээр ажаллажа байна. Шэнэ долоон жэлэй түрүүшын үдэрнүүдтэ хэдэн арбаад дурадхалнууд оруулагдажа, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ.

Манай цехынхид нёдондо жэл 92 дурадхалайнгаа 72-ыень үйлэдбэридөө нэбтэрүүлжэ, 500 гара мянган түхэригэй алмалта хэһэн юм. Тиигэжэ түсэбөө 199 процентээр дүүргээ һэн. Харин мүнөө жэл нёдондонойхидо орходоо бүри олон дурадхал оруулжа, үйлэдбэридөө нэбтэрүүлхэ зорилготойбди. Энэ зорилгоёо нэрэтэй хүндэтэйгөөр дүүргэхын тула заводоймнай эрхим уралан нарижуулагшад СССР-эй Верховно Соведэй депутат Марк Антонович Чернышов, ахалагша мастер М. Е. Тугутов, цехын механик И. К. Деревянко болон бусад түрүүшынгээ дурадхалнуудые үйлэдбэридөө нэбтэрүүлээд, мүнөө эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Д. Дармаев,
Улан-Удын Ленинэй орденто ПВЗ-гэй вагоно-механическа цехын фрезеровщик.

Эдэбхитэй врачууд

Гусиноозерскын врачууд Шорникова, Машукова, Черныш, Балдынов гэгшэдэй нэрэ дээрэ тэдэнэртэ баясхалан хүргэһэн олон бэшэгүүд абтадаг. Эдэ врачуудай үнэн зүрхэнһөө оролдоһоной ашаар олохон шахтёрнууд һайнаар аргалуулдаг байна. Тиимэһээ Гусиноозерскын ажалшадай депутадуудай городской Соведэй депутадта нүхэд Тамара Павловна Шорникова, Владимир Бахрушкинович Балдынов гэгшэд дэмы һунгагдаагүй.

Урдань эндэ шүдэ аргалха газар гэжэ байгаагүй юм. Шүдөө үбдэгшэд ехэ ядардаг, ондоо тээшэ ошохо баатай болодог байгаа һэн. Дээрэ нэрлэгдэһэн врачуудай зууршалгын ашаар эндэхи поликлиникын дэргэдэ шүдэнэй-протезнэ кабинет нээгдээ. Тэрэ кабинет шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр, инструментнүүдээр хангагданхай. Кабинет дотор протезүүдые гипсовалха, тангалайн хэб абаха пресс тодхогдонхой.

Ф. Моренец.

Зураг дээрэ: Улан-Удын 1-дэхи интернат-һургуулиин уран һайханай бүлгэмдэ хабаададаг 5—6-дахи классай һурагшад оркестрээр наадажа байна.
С. Доржиевай фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА
„Түбэдтэхи үймөөе хүсэдөөр дараха"
(„Жэньминь жибао" газетын түрүү бэшэг)

ПЕКИН, мартын 31. (ТАСС). «Түбэдтэхи үймөөе хүсэдөөр дараха» гэһэн гаршагтай түрүү бэшэг «Жэньминь жибао» газетэ мүнөөдэр толилоо гээд Синьхуа агентство мэдээсэбэ.

Түрүү бэшэг соо иигэжэ хэлэгдэнэ. Түбэдэй нютагай правительство, дээдэ зэргын тушаалтай хархис этэгээдүүд империализмтай, чанкайшистска бандидуудтай, хариин хархис этэгээдүүдтэй үгэсөө хэһэн дээрэһээ, Түбэдые амгалан ёһоор сүлөөлхэ хэмжээнүүд тухай хэлсээе элитээр таһалдуулжа ороо, далайламые хулгайлаа, зэбсэгтэ үймөө хээ. Хитадай Арадай-сүлөөрэлгын арми Түбэдэй патриотическа үзэлтэй ламанарай, энгэй хүн зоной эдэбхитэй дэмжэлгэ хүлеэн, Һаса шадар үймөөшэдые түргэнөөр дараад, Түбэдэй бусад зарим районуудые сэбэрлэхэ ябуулгануудые мүнөө үедэ хэжэ байһаар.

Түбэдэй патриотическа үзэлтэй ламанар, элдэб ажалай энгэй хүн зон, Хитадай элдэб үндэһэ яһатан хадаа Түбэдэй нютагай правительствые—энэ үймөө эмхидхэгшые тарааха тухай КНР-эй Гүрэнэй Соведэй премьер Чжоу Энь-лайн приказые ехээр дэмжэхэ зуураа, бүлэг урбагшадые эрид шууд буруушаана гэжэ «Жэньминь жибао» заана.

Газетэ саашань иигэжэ бэшэнэ. Хитадай Арадай Республикын тогтоһон түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилэн, Арадай централна правительство хадаа эхэ оронойнгоо нэгэдэл, бата жагсаал, тэгшэ эрхэ хангаха, национальна районуудай автономи удаа дараалуулан бэелүүлхэ, демократическа шэнэдхэлгэнүүдые хэхэ политика Түбэд тушаа шууд сэхээр бэелүүлдэг байгаа.

Түбэдэй амгалан ёһоор сүлөөлэгдэһэнэй һүүлээр Арадай централна правительство хадаа Түбэдтэхи политическэ засаг түрые, тэндэхи ёһо гуримые, далай-ламын үүргэ болон эрхэ түлөөлэлгые хубилгаагүй, дасангуудай олзо доходыешье бага болгоогүй. Элдэб зэргын тушаалнуудые даажа байдаг ламанар, энгэй хүнүүд хуушан һууринуудтаа үлэһэн байна. Арадай централна правительство хадаа империалистнуудай болон гоминдановецуудай талые урдань баримталдаг байһан аад, империализм болон гоминдановска хархис этэгээдүүдтэй ямаршье холбоо баридаагүй болообди гэжэ мэдүүлһэн хүнүүдые гэмтэ ябадал хэһэнэйнь түлөө харюусалгада хабаадуулаагүй, харин урдань даажа байһан тушаалнуудтаа үлэхыень тэдэндэ зүбшөөһэн байна гэжэ «Жэньминь жибао» тэмдэглэнэ.

Гэбэшье Түбэдэй хархис этэгээдүүд автономно район байгуулхые оройдоошье хүсэдэггүй, харин «Түбэдтэ бэеэ даанхай байдал» гэдэгые олгохо тухай оролдоно. Иимэл юумэ хэхыень империалистическэ эзэрхэг түримхэйшүүл хэдэн олон жэлэй турша соо һанаашалжа байдаг юм. Нютагай правительствын гэшүүд байхадаа даадаг тушаалаа хэрэглэжэ, мүн хилын саана байдаг Калимпонг нютагые импери тай, чанкайшистска банди болон хариин хархис этэгээд үгэсөө хэхэ түб газар болго лэжэ, Түбэдэй хархис этэ үймөөшэдые эдэбхитэйгээр з эмхидхээд, юумэ галдахыень, хюдалга, тонуул дээрмэ х Арадай-сүлөөрэлгын арми рэгүүдтэ добтолхыень т байгаа. Тэдэнэр «арадай эмхидхээ, тиигээд горьтой болоод байбал, Түбэдые а ёһоор сүлөөлхэ хэмжээнүүд хэлсээе таһалдуулха, Түбэдэ номно район байгуулха тал лэдхэл хэхэ комитедые тара жэ һанаашалһан байгаа.

«Жэньминь жибао» иигэжэ нэ. Арадай централна пра ство хадаа Түбэдэй нютагай вительствын гэмтэ ябуулга байдагые үнинэй мэдэжэ бай урда мэтэ энэрхы һайн эгээн ехээр гаргажа, энэ ябуулгыень болюулхын тула бүхы оролдолго гаргадаг б Тиихэдээ Түбэдэй нютагай тельство эсэсэй эсэстэ гэмтэ гаяа мэдэрхэ бэзэ гэжэ на һэн. Һасада мартын 10-да үй болоһонойшье һүүлээр, Түбэ тагай правительствые бү муу замда оруулхагүйн Арадай централна прави һүүлшынгээ оролдолгонууды гаһан байгаа. Гэбэшье нютагай правительство, дээдэ зэргын тушаалтай хар гээдүүд һанаһанаа табиигүй жэ ороһон байгаа. Тэдэнэр шагүй муу замда орожо, ламые хулгайлаад. Арада рэлгын армиин Түбэдтэхи сэ тэ зэбсэгтэ добтолго үргэнэ жэ, событинуудые амгалан шиидхэхэ гэһэн найдабарии рюулаагүй. Имагтал са тэсэхэ аргагүй болоод ба Түбэдэй гэм хэгшэ бүлэгүүды гүү хэһээлтын хэмжээнүүды хыень, үймөөшэдые хүсэдөөр хыень Арадай-сүлөөрэлгын сэрэгүүдтэ Арадай централь вительство захиралта үгэһэ Национальна нягта жа хамгаалхын тулада Арадай ральна правительство үнэ эгээн ехэ оролдолго гаргаа дараха, урбагша бүлэгые дөөр бута сохихо гээшэ эн жагсаалые хамгаалха ганса зам болоно гэжэ Түбэдэй па ческа үзэлтэй хүн зон мүн гоно.

Түбэдэй хархис бүлэгүүдэй ябуулгануудые империал дэмжэдэг байгаа гэжэ «Жэ жибао» онсолон тэмдэглэнэ. мартын 10-да үймөөнэй эхилһэнэй һүүлээр, «Бэеэ д Түбэд» гэдэгые байгуулха үни холымнай һанаашалга лэгдэхэнь гэжэ империал тоолоһон байха юм. Тиимэһ нэр аргагүй ехээр шаг шууя жа, Түбэдэй урбагша бүлэг машуулдаг байгаа. Арадай рэлгын арми Һасадахи үймө гэнөөр дараа. Тиихэдэнь Хитад тушаа империалистну рото номнол хэжэ ороо. С гүрэнэй департамент хэдэ мэдүүлгэ хэжэ, Хитадай пра ствые хардаһан гүрдэһэн, Т амгалан ёһоор сүлөөлхэ нүүд тухай хэлсээе эбдэнэ рэниие гэмнэһэн байха юм. гэй гүрэнэй департаментын дэлгые буруу гэжэ тодор оролдоһонойшье хэрэг б гээд «Жэньминь жибао» Юуб гэхэдэ, Арадай цент правительство бэшэ, харин кын империалистнуудаар, оронуудай хархис этэгээ дэмжэгдэдэг Түбэдэй хархис гээдүүд Түбэдые амгалан сүлөөлхэ хэмжээнүүд тухай эбдэдэг, Түбэдэй национальна номи бэелүүлхые хүсэдэггүй бшуу.

Түбэдтэхи үймөөн, энэ үйм ралга имагтал Хитадай до хэрэг болоно. Түбэдтэхи үй харин нэгэшье гүрэн хама ха эрхэгүй гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

«Үймөөшэдэй бүхы бу усадхагдаад байхада, ха болон түбэдүүдэй хоорондо дэл, түбэд арадай доторой нилээд ехээр бэхижэжэ, ашаар Түбэд орон һалбара ралгын, дэбжэлтын гэрэлтэ замда заатагүй орохо гэжэ этигэнэбди»—гэжэ түрүү түгэсхэлдэ хэлэгдэнэ.

Советскэ физкультура, спортын хүгжэлтын шэнэ шата
СССР-эй спортивна бүлгэмүүдэй, организацинуудай союзай эмхидхэлэй бюрогой түрүүлэгшэ нүхэр Н. Н. Романовтай хэһэн хөөрэлдөөн

Жэл ерэхэ тудам совет зоной ажабайдал һайжарна, тэдэнэй ухаан сэдьхэлэй, бэе махабадай болбосорол хүгжэнэ. Совет арад ажалайнгаа һүүлээр һайнаар амарха, спорт эрхилхэ аргатай юм. Арад зоной элүүрые хамгаалха, бэеын тамир шадалые хатуужуулан һайжаруулха хэрэгтэ гүрэн, профсоюзууд, колхозууд, олзоборилгын коопераци ехэ мүнгэ зөөри гаргашална. Спортивна талмай, байшангууд, физкультурна һургуулинууд олон болгогдоно, спортивна багажа зэмсэг элбэгээр бүтээгдэнэ.

Мүнөө Совет орон дотор 190 мянган физкультурна коллективтэ 20 миллион хүн нэгэдэнхэй. Советскэ спортсменүүд спортые олониитын дунда үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар, Европын болон бүхы дэлхэйн түрүү һуури эзэлхэ зорилгоор, үбэлэй VII, зунай XVI олимпийскэ наадан дээрэ болоһон мүрысөөнүүдтэ ехэ амжалта туйлаа. Гансал үнгэрһэн жэлдэ советскэ спортсменүүд 100 шахуу дахин дэлхэйн рекорднуудые ахижа гараа. Түрүү һуури эзэлхын түлөө дэлхэйн 29, Европын 16 чемпионадуудта хабаадахадаа, 224 алтан, 100 мүнгэн, 76 бронзо медальнуудта хүртөө. Энэнь ямар нэгэн ондоо гүрэнэй спортсменүүдэй амжалтаһаа үлүү юм. Үргэн арад түмэн физкультура эрхилдэг боложо, спортоор горьтой туйлалтанууд амжагдаба.

Гэбэшье коммунизм үргэн далайсатайгаар байгуулжа байһан үедэ физическэ культурые болон спортые хүгжөөхэ шэнэ зорилгонууд бидэнэй үмэнэ табигдана. Бэе махабадай болбосорол совет хүн зоной заншал боложо, тэдэнэй бэеын элүүрые бэхижүүлхэ, залуушуулай зүбөөр урган хүгжэхэ хэрэгтэ туһалха ёһотой.

Коммунистическэ байгуулалтын мүнөө үеын шатада манай орон дотор гүрэн түрын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ ажалшадай ниитын организацинуудай, илангаяа профсоюзууд болон комсомолой дүүргэдэг үүргэ үдэр ерэхэ тудам улам бүри дээшэлхэ болоно. Олон тоото спортивна бүлгэмүүд, организацинууд, дүй дүршэл ехэтэй хүдэлмэрилэгшэд болон спортивна түгэлдэр базын бии болгогдоод байхада, физкультура, спортые гүрэнэй зүгһөө хүтэлбэрилхэ заатагүй шухала бэшэ болоо.

Орон дотор спортын хэрэгые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура, спортын комитет мүнөө хүрэтэр хүтэлбэрилжэ байһан юм. «Физкультурна хүдэлөөе эмхидхэхэ бүри ехэ аша туһатай арга мүнөө олдоо. Энэ аргые бэелүүлхэдэ физкультурна хүдэлөөндэ хабаададаг ниитын организацинууд шиидхэхы үүргэ дүүргэдэг байха. Һайн дуранай спортивна бүлгэмүүдэй союз байгуулагдажа, гүрэнэй бэшэ, харин ниитын орган болохо юм»—гэжэ Н. С. Хрущев Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XXI съезд дээрэ хэлээ һэн.

«Орон дотор физическэ культура, спортые хүтэлбэрилхэ тухай» тогтоол Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Централна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет баталан абаа. Энэ тогтоолой ёһоор бии болгогдоһон, СССР-эй спортын бүлгэмүүдэй, организацинуудай союз Советскэ Союз доторхи бүхы һайн дуранай бүлгэмүүд болон спортивна организацинуудые нэгэдхэхэ юм. Янза бүриин спортын, спортивна хэблэлэй болон медицинын эблэлнүүд энэ союзда орохо. Бүхэсоюзна конференци дээрэ һунгагдаха Централна Совет тус союзые толгойлхо юм. Конференциин болотор бэлэдхэлэй зохихо хүдэлмэри хэхые союзай эмхидхэлэй бюродо даалгагданхай.

Мүнөө үедэ ороной бүхы республика, область, город, районуудта түрүүшын конференцинүүд үнгэржэ байнхай. СССР-эй спортивна бүлгэмүүдэй болон организацинуудай Бүхэсоюзна конференци 1959 оной апрелиин 17-до боложо, энэ союз байгуулха эмхидхэлэй бүхы хүдэлмэриие түгэсхэхэ байна.

Тус союзай үмэнэ горьтойхон зорилгонууд табигдана. Тэрэнэй гол зорилгонь ажалшадай бэе махабадые хатуужуулан һайжаруулха, залуушуулые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ шухала арга нүхэсэл бологшо физкультура, спортые саашадань улам үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ябадал болоно. Союз болбол спортивна бүлгэмүүдэй хүдэлмэриие тааруугаар залан ударидажа байха, бүхэсоюзна һорёо мүрысөө үнгэргэхэ, уласхоорондын уулзалгануудые эмхидхэхэ, багшанарые болон һорилго хүтэлбэрилдэг хүнүүдые бэлэдхэхэ, хубаарилха, спортын талаар эрдэм шэнжэлэлгын хүдэлмэриие толгойлхо, мүн спортивна барилга ябуулха, спортивна багажа зэмсэг үйлэдбэрилхэ тухай оролдолго гаргаха уялгатай байха юм.

СССР-эй спортын бүлгэмүүдэй, организацинуудай союз хадаа һурагшадые элүүр энхээр, габшагай солбоноор хүмүүжүүлхэ, багашуулай дунда спортивна хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэнь һургуулинуудта туһаламжа үзүүлдэг байха ёһотой. Жэшээлбэл, һурагшадта стадионууд, спортивна залнууд, талмайнууд, уһанай, санын станцинууд түлбэригүйгөөр үгтэжэ байха болоно. Дээдэ ба дунда һургуулинуудай физкультурын багшанарай болон физкультурын кафедрануудай, студентнэрэй спортивна бүлгэмүүдэй ажал хүдэлмэри һайжаруулха хэмжээ абаха юм. Дээдэ, дунда һургуулинуудай һурагшадые элүүр энхээр, габшагай солбоноор хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриие спортивна бүлгэмүүдэй союзтай нягта холбоо байгуулан, гэгээрэлэй, дээдэ һургуулинуудай министерствонүүд ябуулха байна. Профсоюзууд спортивна бүлгэмүүдэй союзтай хамта предприяти, барилга, шахта, эмхи зургаануудта элдэб янзын спортивна элүүржүүлгын хэмжээ-ябуулгануудые хододоо ябуулжа байха, олон түмэнэй туризм, агнуури, загаһа барилга, үйлэдбэриин гимнастика эмхидхэхэ, ондо ондоо янзын спорт үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, шэнэ шэнэ физкультурна коллективүүдые бии болгохо юм.

Хүдөө нютагуудта спортивна хүдэлмэри һайжаруулха, хүдөөгэй спортивна бүлгэмүүдэй ажалые нилээдгүй үргэдхэн бэхижүүлхэ зорилгоор хэдэн хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаа.

Совет арадай халуун һайшаал абаһан, КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол советскэ физкультурна хүдэлөөнэй хүгжэлтын шэнэ шатые тэмдэглэжэ, олониитын зохёон байгуулхы үүсхэлэй дэлгэрэн гараха үргэн зам нээжэ, Советскэ Союз дотор бэе махабадай соёлой, спортын саашанхи дэбжэлтые лаб хангаха байна.

Редакторай орлогшо С. Б. БАЛЬЖИНИМ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов партийной жизни—34-05, экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35 культуры и быта—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н01000. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. №